

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ
МИНИСТРЛІГІ «РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ ОҚУ-
ӘДІСТЕМЕЛІК ОРТАЛЫҒЫ» РМҚК**

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
РГКП «РЕСПУБЛИКАНСКИЙ УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЦЕНТР
ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ»**

**Балалар аула клубтары үшін қосымша білім беру оқу
бағдарламалары және әдістемелік материалдар жинағы**

**Сборник образовательных учебных программ дополнительного
образования и методических материалов для Детских дворовых
клубов**

Астана, 2014 ж.

«Балалар аула клубтары үшін қосымша білім беру оқу бағдарламалары және әдістемелік материалдар жинағы» – Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің «Республикалық қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығы» РМҚК – Астана, 2014, - 99 бет.

«Балалар аула клубтары үшін қосымша білім беру оқу бағдарламалары және әдістемелік материалдар жинағы» қосымша білім беру педагогтарына арналған.

Бұл жинақта Балалар аула клубтарының қызметінде қолданылатын оқу бағдарламалары, әдістемелік материалдар және қосымша білім беру педагогтарының үздік тәжірибелері насихатталған.

Құрастырған: Г.А. Күлкеева – «Республикалық қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығы» РМҚК әлеуметтік-педагогикалық бөлім жетекшісі.

«Сборник образовательных учебных программ дополнительного образования и методических материалов для Детских дворовых клубов» (методические рекомендации) – Республиканский учебно-методический центр дополнительного образования Министерства образования и науки Республики Казахстан – Астана, 2014., - 99 стр.

«Сборник образовательных учебных программ дополнительного образования и методических материалов для Детских дворовых клубов» адресован педагогам организаций дополнительного образования.

В данный сборник вошли рабочие учебные программы, методические рекомендации по деятельности Детских дворовых клубов и представлен опыт работы педагогов дополнительного образования.

Составитель: Кулкеева Г. А.- руководитель социально-педагогического отдела РГКП «Республиканский учебно-методический центр дополнительного образования»

*Рекомендовано к печати Учебно-методическим советом
Республиканского учебно-методического центра дополнительного
образования (Протокол от 26 сентября 2014 год №6)*

*ҚР БЖҒМ Республикалық қосымша білім беру оқу-әдістемелік
орталығы РМҚК әдістемелік кеңесі ұсынады
(2014 жылғы 26.09. № 6 хаттама)*

© Республикалық қосымша білім беру
оқу-әдістемелік орталығы, 2014

Кіріспе	4
Қарағанды қаласының Балалар-жасөспірімдер клубтарының даму бағдарламасы	6
«Қостанай қаласы әкімдігі білім бөлімінің аула клубы» МКҚК балалар мен жасөспірімдерді қосымша дамытудың «Атамекен» білім беру бағдарламасы <i>(ұлттық сәндік –қолданбалы өнер үйірмесі)</i>	23
«Қостанай қаласы әкімдігі білім бөлімінің аула клубы» МКҚК балалар мен жасөспірімдерді қосымша дамытудың «Тоғызқұмалақ» білім беру бағдарламасы	35
Ақмола облысы, Көкшетау қаласы «Қайнар» балалар аулалық клубы «Жаңа толқын» үйірмесінің бағдарламасы	46
Қорытынды	52

Содержание

Введение	53
Программа развития детско-подростковых клубов города Караганда	55
Программа развития психолого-педагогического сопровождения подростков «группы риска» в ДЮЦВР города Петропавловска	73
Образовательная программа кружка декоративно-прикладного искусства для детей с ограниченными возможностями здоровья ДПК «Горизонт» г. Курчатова	82
Программа кружка "Волшебный квиллинг" города Актобе	87
Заключение	99

Кіріспе

"Аула клубтары қажет. Осындай клубтар жастарға өмірде анықталуға, кәсіби жол табуға көмектеседі. Бүкіләлемдік аядапты жасап шығарушы Стив Джобс оны достарымен аула клубтарында бастаған, бұл гаражда ойлап табылған. Сондықтан, біз мектептерде, колледждерде клубтарды белсендіруіміз қажет"

Нұрсұлтан Назарбаев

*(Астананы
дамыту
бойынша
мәжілісте)*

Қазіргі заманның өзекті мәселелерінің бірі – балалар және жасөспірімдермен тұрғын жері бойынша жұмыстар ұйымдастыру. Республикада аталған мәселені шешудің анықталған тәжірибесі жинақталған.

Қазіргі уақытта балалар аула клубтарының қызметі өзекті болып отыр. 2013 жылдан бері клубтардың желісін кеңейтуге және жасөспірімдерді, жастар мен педагогтерді клубтарға тартуға мүмкіндік беретін нормативтік құжат бекітілді.

Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес аталған жинаққа байланысты түсініктемелер мен терминдер келесі мағынада қолданылады:

Балалардың тұрғын жері бойынша аула клубтары – балаларға әлеуметтік-педагогикалық қолдау көрсететін әлеуметтік инфрақұрылымның негізгі элементтерінің бірі жеке және ұжымдық мәселелерді шешудегі белсенді қоғамдық қатысудағы өз әрекеттілік пен өзін-өзі ұйымдастыру еркін тілдесудегі орын (кеңістік), кездесулер, қызығушылық бойынша бірлестіктер; жасөспірімдер мен жастарды әртүрлі мүмкіндік пен қызығушылықты іске асыруды қамтамасыз ететін клубтық желіні қалыптастыру;

Аула алаңшасы – білім беру ұйымдары, жаз мезгілінде жасөспірімдер мен жастардың бос уақытын ұйымдастыра алатын тұрғын үй-коммуналдық кешендерде орналасқан дене шынықтыру және спорт бойынша ведомстволық бағынысты ұйымдарда орналасқан көгалдандыру элементтері бар шағын архитектуралық нысандарды біріктіретін мемлекеттік немесе спорттық және бос уақыттың басқа нысандар бағыты.

Тұратын жері бойынша жұмысты ұйымдастыру уақытқа сәйкес спорттық секциялар, техникалық үйірмелер, өз бетінше жұмыс ұйымдастыратын көркемдік үйірмелер, әуесқой бірлестіктер желілері арқылы жүзеге асырылады.

Әдеттегідей, әр клубта жұмыстың басым бағыты анықталған, бірақ аталған клубқа баратын балалардың өз қызығушылықтары болуы мүмкін, клубтың жылдық жоспарында зияткерлік те, спорттық іс-шаралар, патриоттық, эстетикалық және рухани-адамгершілік бағыттағы іс-шаралар жоспарлануы керек. Яғни, жұмыс кешенді әрі жүйелі болуы қажет. Ұйымдастырушы педагог ережеге сәйкес бағытталған қызметтердің бір жұмысын басқарады: спорттық, туристік-өлкетану, экологиялық-биологиялық, ғылыми-техникалық, әскери-патриоттық, көркем-эстетикалық және оны ұйымдастырудың ерекшеліктерін білуі керек.

Жалпы алғанда, клубты ұйымдастыруда бірыңғай ресми талаптар жоқ.

Мектеппен бірлескен жұмысты міндетті түрде мектеп жанында орналасқан, сондай-ақ жеке тұрған клубтар жүргізеді.

Негізінде, мектеппен бірлесіп мерекелік бағдарламалар да өткізіледі, әдетте 1 қыркүйек, Ұстаздар күні, Жаңа жыл, Масленица, 8 наурыз, Наурыз, ғарышкерлер күні, Жеңіс күні, балаларды қорғау күні, сонымен қатар, мектеппен бірігіп спорттық іс-шаралар, мини-футбол бойынша турнирлер, баскетбол, волейбол, ұлттық ойындар және т.б. өткізілуі мүмкін. Экологиялық, «жақсылық аптасын» және т.б. әртүрлі акцияларды клуб мектептермен бірігіп өткізе алады. Бірлесіп жоспарлауға ашық есік күні, әртүрлі мамандармен кездесу, кәсіптік бейімделу жұмыстары кіреді.

Клуб жұмысының сәтті жүзеге асуы үшін балалар мен жастардың бос уақытын ұйымдастыру қызметі бойынша әртүрлі әдістемелік нұсқаулар қажет.

Бұл жинақта аула клубтарында көп уақыттан бері жұмыс істейтін педагогтердің жұмыс тәжірибесі жинақталған.

Аталған жинаққа Қарағанды, Қостанай, Курчатов, Петропавл, Көкшетау, Ақтөбе қалаларының жұмыс оқу бағдарламалары, қосымша білім беру педагогтерінің тәжірибелік жұмыстары жинақталған, сондай-ақ балалармен жұмыс жасаудағы психологиялық аспектілер қарастырылған, ата-аналармен біріккен жұмыстар енгізілген.

Жинақ ұйымдастырушы педагогтер мен қосымша білім беру педагогтеріне іс-шаралар дайындау және өткізу барысында оқу-тақырыптық жоспарлар құрастырғанда, жалпы клубтағы оқу-тәрбие үдерісін ұйымдастыруда әдістемелік көмек көрсетеді.

Аула клубтарының толыққанды жұмысы жастардың салауатты өмір салтының кепілі және жасөспірімдер ортасында нашақорлық пен қылмыстың алдын-алу шаралары болып табылады.

Қарағанды қаласы Балалар мен жасөспірімдер клубының даму бағдарламасы

Идеяның авторы: Н. Е. Сухорукова, педагогика ғылымының
кандидаты,
Қарағанды облысы БАИ «Шахтер» КМҚК директоры

Бағдарламаны өңдеушілер: А.Ы. Дементьева,
директордың ОТЖ бойынша орынбасары

Дементьева Ю.А, ҚарМТУ жанындағы
технологиялық колледжінің әдебиет
пәнінен аға оқытушы

Кіріспе

«Біз қосылайын деп жүрген мемлекеттер қауымына әлеуметтік және материалдық тұрғыда сәйкес болуымыз керек», - деп Елбасымыз халқына жолдауында атап өткен болатын. Бірақ әлем қауымдастығы материалдық игілігімен ғана емес, қоғамның сана-сезімімен, оның азаматтық ұстанымымен және өмір белсенділігімен анықталады. Біздің балалар бірнеше жылдан кейін әлем қауымдастығында елімізді таныстыратын болады.

Статистикаға сүйенсек, балалар мен жасөспірімдер белсенді өмірге ұмтылмайды. Олар белсенді қозғалыстан бас тартады. Сондықтан қазіргі кездегі мемлекеттің басты міндеттерінің бірі нағыз Қазақстандық қоғамдағы жастарды тәрбиелеудің негізгі бағытталған түрі болып табылатын белсенді өмір ұстаным дағдыларын, азаматтық сана-сезімдерін және эстетикалық дамуын қалыптастыру болып табылады.

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің деректемелері бойынша қалалар мен облыстарда балалар және жасөспірімдер арасындағы қылмыстылық деңгейі өсіп келеді, «қиын балалар» тізімдері көбейіп, мектептерде, КМ және басқа білім және тәрбие мекемелерінде тіркеуде. Балалар қылмыстылығы жоғарылауы, агрессияның пайда болуы, девиантты мінез-құлықтың пайда болу себептері жасөспірімдердің өздерінде, бірақ себеп ретінде жастар мәселесі бойынша жұмыс жасайтын мамандардың дайындығын да

қарастыру қажет.

Көп жағдайда жасөспірімдер өздерінің бос уақыттарын дұрыс пайдалана білмеу себебінен қылмыстылыққа барады. Балалардың бос уақыты өз қолдарында, бірақ балалар мен жасөспірімдердің бос уақытын өз бетімен іске асыра алмайды.

Жоғарыдағы жағдайды ескере отырып, балалар мен жасөспірімдер тек өз уақыттарын тиімді пайдаланып отырмай, өзінің спорттық, шығармашылық және бастамашылық әлеуетін іске асырып, белсенді азаматтық ұстаным көрсетіп, өздерін салауатты өмір салтына, патриотизмге тәрбиелейтіндей белгілі бір ұйым құруға қажеттілік пайда болды.

Осындай ұйымдардың бірі спорт мектептері мен секциялары, балалар-жасөспірімдер секциялары және басқа да мектептен тыс қосымша білім беретін мекемелермен қатар балалар мен жасөспірімдер клубтары (БЖК) болып табылады.

Клубтардағы жұмыс мемлекеттің барлық нормативтік құқықтық талаптарына сәйкес болуы қажет. Сондықтан мақсаттарға бағытталғын спорттық-сауықтыру, оқу-тәрбие және бос уақытты ұйымдастыру жұмыстары үшін БЖК дамуының бағдарламасын әзірлеу қажет екендігі белгілі. Бағдарламада талаптар, тақырыптық жоспарлар, қаржы және материалдық қамтамасыз ету көрсетіліп, бекітілу ғана емес, сондай-ақ клубқа келу, аудан қылмыстылығының, қызметінің жаңа түрлерінің (мысалы, үйірмелер, курстар) даму өзгерістері анықталуы тиіс.

Бағдарламада клубтар бағытының ерекшеліктерін, қатысушылардың контингенті мен клубтың орналасқан мекені, сондай-ақ жаңа заманға сай технологиялардың дамуы, саяси және өнегелі өзгерістері мен патриоттық және отбасылық тәрбиелеу ескерілуі қажет. Ол үшін дамудың ұзақ мерзімді бағдарламаға мониторингтік және диагностикалық зерттеу енгізілуі қажет, бұл салауатты өмір салтына тартылған балалар мен жасөспірімдердің әлеуметтік және сандық құрамының өзгеруін нақты қадалауға ықпалын тигізеді.

Түсініктеме

Бұл бағдарлама ҚР Конституциясына, Қазақстан Республикасында дене шынықтыру мен спортты дамытудың 2011 - 2015 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасына, Қазақстан Республикасы Президентінің «Қазақстан Республикасының тілдерді дамыту мен қолданудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы» Жарлығына, ҚР 2001 жылдың 08 тамыздағы № 345-ІІ «ҚР бала құқығы туралы» Заңына, ҚР 2007 жылдың 27 шілдедегі № 319– ІІІ «Білім туралы» Заңына, ҚР 2004 жылдың 7 шілдедегі № 581– ІІ «Қазақстан Республикасында мемлекеттік жастар саясаты

туралы» Заңына, «Шахтер» КМҚК балалар-жасөспірімдер клубтары туралы ережесіне сәйкес өңделген. Бағдарлама заман талаптарымен, балалар-жасөспірімдер клубтар жұмысына бірыңғай талаптарды құрумен мәжбүрленген.

Бағдарлама маңыздылығы

Қазіргі, креативті, интерактивті ХХІ ғасырда қоғам өмірінің түрлі саладағы тәрбие жүйесін дамыту үшін бағытталған. Осы салалардың бірі, қандай да болсын, білім болып табылады: орта, орта-мамандырылған, жоғары, немесе қосымша. Елдің дамуы үшін негізгі басымдықтардың бірі бәсекеге қабілетті жастарды тәрбиелеу болғандықтан, балалар мен жасөспірімдердің балалар жасөспірімдер клубтарында алған салауатты өмір салты және Қазақстандық патриотизмді қалыптастыру басты мақсаты болып табылатын қосымша білім мемлекеттік нормативтік құқықтық құжаттарға сәйкес жағдайда мемлекет дамуының тағы бір сатысы бола алады.

Бағдарлама мақсаттары

- Клубтардың мақсаттарға бағытталған даму стратегиясын өндеу.
- БЖК лайықты материалдық-техникалық және қаржы базасын құру.
- Клубтарға келетін балалар мен жасөспірімдер санын көбейту.
- Жастардың эстетикалық, өнегелі, патриоттық құндылықтарын тәрбиелеу.
- Жастардың белсенді өмір ұстанымын, шығармашылық, бастамашылық мүмкіндіктерін дамыту.
- Салауатты өмір салтын насихаттау.
- Шылым шегудің, нашакорлықтың, ішімдіктің, ЖИТС алдын алу бойынша іс-шаралар өткізу.
- Клубтар мекендеген аудандарда қылмыстылық деңгейін төмендету.

Бағдарлама міндеттері: бәсекеге қабілетті жастарды тәрбиелеу үшін жұмыс бағытының ерекшеліктерін ескере отырып, қала мен облыстың балалар мен жасөспірімдер аула клубтарының жұмысына талаптарды бекіту және енгізу. Қойылған міндеттерді орындау келесі **басымдықтарды** белгілеуді болжайды.

- Салауатты өмір салтын қалыптастыру.

- Қала балалары мен жасөспірімдердің әлеуметтік құқықтарын қамтамасыз ету.
- Қала балалары мен жасөспірімдердің интеллектуалдық және дене дамуына жағдай жасау.
- Жасөспірімдердің кәсіби бейімделуі үшін жағдай жасау.
- Қалада болып жатқан үдерістерге жастарды тарту.
- Қала балалары мен жасөспірімдердің қоғамдық жағымды бастамашылығын қолдау және ынталандыру.
- Жастардың бос уақытын ұйымдастыру қызметін дамыту.
- Жасөспірімдер арасында жағымсыз құбылыстар деңгейін төмендету.

Бағдарлама мазмұны

Бағдарлама келесі бөлімдерден тұрады.

- Клуб дамуының перспективалық тақырыптық жоспары (тәрбие шаралары, семинарлар, тренингтер, жарыстар, ойындар, конкурстар, сапарлар және т.б.).
- Клубтың үйірме жұмысының дамуы (үйірменің аталуы, мақсаттары мен міндеттері, бағыттары және болашағы).
- Мониторинг.
- Клубтар жұмысы үшін материалдық-техникалық және қаржылық қамтамаыз ету.
- Клуб жұмысынан күтілетін нәтижелері.
- Қосымшалар (есеп беру үлгісі; мониторинг картасы; әдіскер-нұсқаушының жеке зерттеу картасы; үйірме жұмысын жүйелеу; іс-шара сценарийін өңдеу үлгісі).

Бағдарламаның тұжырымдамасы

1. Жалпы ережелер

1.1. Балалар-жасөспірімдер клубы (БЖК) туралы түсінік.

Балалар-жасөспірімдер клубтары Қарағанды қаласы әкімдігінің Мәдениет және тілдерді дамыту бөлімінің «Шахтер» КМҚК бұйрығы негізінде құрылады және жабылады, балалар мен жасөспірімдердің бос уақытын ұйымдастыруға бағытталған.

1.2. БЖК мақсаты мен міндеттері.

Мақсаты – балалар мен жасөспірімдердің жан-жақты дамуы мен әлеуметтік бейімделуіне жағдай жасап, олардың мүмкіндіктерін ашып, жүзеге асыру. Клубтар балалар мен жасөспірімдердің тұрғылықты мекені бойынша бос уақытын ұйымдастыру мақсатында белсенді өмір

ұстанымы мен салауатты өмір салтын тәрбиелеу, кәмелетке толмағандардың арасында құқық бұзушылықтың алдын алу, түрлі жас категориясындағы тұрғындардың мәдениет деңгейін жоғарылату үшін құрылады.

Міндеттері: бос уақытты белсенді, шығармашылық тұрғыда өткізу әдеттерін қалыптастыратын мүмкіндіктерді жетілдіруге, рухани дамуына мүмкіндік беретін мәдени бос уақыт және спорттық-бұқаралық іс-шаралар жүйесін дамыту.

2. Бағдарлама құрудың негіздемелері. Бағдарлама құруға шабыт болған БЖК жұмысына талаптар қою қажеттілігі болды, бірақ клуб бағытының ерекшеліктерін, сондай-ақ клуб мақсатын орындау үшін өткізілетін іс-шаралар мен жарыстарды өткізуді жүйелеу және қойылған мақсаттар негізінде клуб қызметінің жағымды өзгерістерін анықтау.

3. Бағдарламаның ерекшелігі және принциптері. Бағдарламаның ерекшелігі клубта өткізілетін тәрбиелік іс-шаралардың түрлері мен бағыттарын көрсету үшін топтама-модульдік жүйені пайдалану. Бағдарламада БЖК жұмысының келесі принциптері ескерілген.

- Клубқа қатысу еркінділігі.
- Клубта түрлі жас категориясындағы балаларды біріктіру.
- Балалар мен жасөспірімдердің жағымды әлеуметтенуге әсер ететін ішкі және сыртқы тәрбиелеу ортаны ұйымдастыру.
- Жеке бағдарлау принципі (әр адамға жеке қарау, клубқа қатысушылардың талаптары мен тілегін есепке алу).
- Тұтастық принципі (бір жерде түрлі жастағы балалар ғана емес, түрлі әлеуметтік деңгейдегі, әр ұлтты, әр түрлі қызығушылықтағы адамдардың жиналуы).
- Коммуникативтік өмірлік іс-әрекет бағыттылық принципі (қарым- қатынас құру дағдыларының дамуына жағдай жасау).

4. Клубтар жұмысының бөлім-модульдік жүйесі. Бұл жүйе клубтар жұмысының жағымды және тәжірибелік бағыттылығын түспалдайды. Осындай жүйе клубта тәрбиелеу жұмысын зерттеуге, сондай-ақ бұл жүйе беймазальсыз өнімді клубқа қойылған мақсаттар мен міндеттерді жүзеге асырады.

Блок – қатысушылар контингентінің өзгеруін ескеру үшін жұмыстың белгілі бір уақыт кесіндісіне бөлінуі, қылмыстылық, жағымсыз құбылыстар, балалар мен жасөспірімдер арасында зорлық-зомбылық, клубтың тәрбие жұмысын тиімді деңгейге жоғарлауы/төмендеуі. Бұл бағдарламада бір блок бір тоқсаннан (жыл басынан үш ай) тұрады. Осындай ұзақ мерзімді (2009-2011 жж.) бағдарламаға қойылған мақсаттарды орындау үшін клуб жұмысын 12

блокқа (жылына 4 блок) бөлу қажет. Әрбір блок жеті модульге бөлінеді, бұл модульдерге сәйкес клуб үйірмелік және секциялық жұмысын ұйымдастыруы қажет.

Модуль (лат. Modulus - өлшем) – бұл әрбір блок кезінде клуб жұмысын ұйымдастыратын белгілі бір бағыт.

Әрбір блок жеті модульге есептелген, яғни бір блок кезінде белгілі модульдер бойынша 5-7 іс-шара өткізілуі қажет, олардың жиілігін жыл мерзіміне, ай ерекшеліктері мен клуб бағыттарына, клубқа қатысушылардың қызығушылына байланысты өзгертіп отыруға болады.

Бағдарламада келесі модульдер көрсетілген.

«Эстетика» модулі – балалар мен жасөспірімдердің өнегелі қасиеттерін дамуына бағытталған іс-шараларды, жарыстарды, семинарларды, сапарларды, саяхаттарды өткізуді ескереді. Мысалы, 8 Наурыз күніне арналған «Анашымның көздері» портреттерді салу конкурсты, «Біздің аналар» дөңгелек үстелді, «Ата-аналарды қалай ренжітпеуге болады» семинарды, «Супер мама» жарыстарды «Әйелдер лигасының Кубогы» футбол матчын, ауланың көп балалы анаға қонаққа бару және т.б.

«СӨС» модулі – салауатты өмір салтын қалыптастыруға, шылым шегудің, ішімдіктің, нашакорлықтың, ЖИТС және т.б. алдын алуға бағытталған іс-шараларды, жарыстарды, семинарларды, сапарларды, саяхаттарды өткізуді ескереді. Мысалы, «ЖИТС – шынайлық па қиял ма?» іс-шарасы, «Есірткі. Қолдаймыз ба немесе қарсымыз ба?» конференциясы «Денсаулық Кубогы» спорттың кез келген түрі бойынша жарыстар, «Ішімдіктен бас тарт!» көңілді старттар, «ЖИТС жұқтырғандарға кеңес» тренингтер, «Қол жетімді есірткілер – мұндай ұғым жөні бар ма?» пікірталас, «Музыка ішімдікке қарсы» би марафоны, сондай-ақ плакаттарды салу, мақалаларды, хаттарды жазу конкурстары және т.б.

«Экология» модулі – табиғатты қорғауға, ауданның, қаланың, облыстың экологиялық жағдайын жақсартуға бағытталған іс-шараларды, жарыстарды, семинарларды, сапарларды, саяхаттарды өткізуді ескереді. Мысалы, «Бабые лето» серуендеуі, «Тазалыққа шығайық!» экологиялық тәжірибе, «Планетамызды тазалайық!» тазалық бейсенбілік, «Қазақстанның флорасы мен фаунасы» конкурстық бағдарлама, «Мен тұратын көше» экологиялық очерк, «Бүркіт Кубогы» қызыл кітабына енгізілген жануарларды қорғауға арналған спорттық марафон, «Планетанды тазала!» турнирі, «Сиқырлар алаңы» интеллектуалдық ойыны, «Өсімдіктер әлемі» және т.б.

«Құқық» модулі – балалар мен жасөспірімдердің белсенді өмірлік ұстанымын қалыптастыруға бағытталған іс-шараларды, жарыстарды, семинарларды, сапарларды, саяхаттарды өткізуді ескереді.

Мысалы, «Бұзақылықты болдырмауға тырысайық!» құқықтық ойынды өткізу, «Маңызды шешімді қалай қабыдай білу қажет» семинары, «Мен және билік» тренингі, «Менің құқықтарым және міндеттерім» интеллектуалдық марафон, «Әкіммен пікірлесу» ашық марафон, «Заңды орындау қажет пе?» пікірталас, «Заңды сақтайтын жасөспірімдер кубогы» футбол матчы, «Мен Үкіметке барар едім...» очерк жазу конкурсы және т.б.

«Патриотизм» модулі – балалар мен жасөспірімдерді әскери-патриоттық тәрбиелеуге бағытталған іс-шаралар, жарыстар, семинарлар, сапарлар, саяхаттар өткізуді ескереді. Мысалы, «Отан неден басталады?» плакаттар салу конкурсы, «Мен өз елімді мақтан етемін» семинары, «Менің отаным...» пікірталасы, «Біз тұратын үй» саяхат, «Алға, Қазақстан!» кез келген спорт түрі бойынша жарыстар, «Мен - патриотпын» серілер турниры, «Болашақ елі» очерктерді жазу конкурсы, «Ер болу оңай емес» Қазақстанның қарулы күштері күніне арналған іс-шара және т.б.

«Отбасы» модулі – отбасылық тәрбиелеу, «Отбасылық құндылықтар, қарым-қатынастар, байланыстар», «Отбасылық құрметтеу» және т.б дамытуға және қалыптастыруға бағытталған іс-шаралар, жарыстар, семинарлар, сапарлар, саяхаттар өткізуді ескереді. Мысалы, «Балалар агрессиясының пайда болу себептері», «Менің баламның әдеттері», «Менің балам біреуге ғашық болды» тақырыптарында ата-аналар жиналысын ұйымдастыру, отбасы психологының қатысуымен отбасылық тәрбиелеу бойынша ата-аналармен «Қалай тіл табысу керек?», «Өтпелі жас. Қалай бірге өтеміз?», «Әкелер Кубогы» тақырыптарда тренингтер мен жарыстарын өткізу, көп балалы аналармен кездесу.

«Болашақ» модулі (кәсіби бейімделу) – кәсіби тәрбиелеуге және болашақ мамандық тандауға бағытталған іс-шараларды, жарыстарды, семинарларды, сапарларды, саяхаттарды өткізуді ескереді. Психологтың көмегімен клубқа қатысушыға профессиограмма құру, «Өз мамандығында ең үздік» іс-шарасын, «Сенің таңдауың», мамандықтардың жәрмеңкесін, конкурстар өткізу, түрлі бағыттардағы мамандарды шақырып, семинарлар, әңгімелесу, конференциялар, тәжірибелік сабақтар өткізу.

Бұл жүйе іс-шаралар тақырыптарын және өткізу түрлерін тандау кезінде жұмысты жеңілдетеді, сондай-ақ тәрбиелеу, оқыту үдерісін, үйірме жұмысын жүйеге келтіреді.

**Клуб дамуының 2011 – 2015 жылдарға арналған
перспективалық тақырыптық жоспары
(12 блок)**

Клуб аталуы

Клуб жұмысының бағыты

Клубқа қатысушылардың саны

Клубтағы балалардың жас ерекшеліктері бойынша топтары

Клубтың үйірме және секциялық жұмысы

- Үйірме аталуы
- Қызмет бағыты

Клуб жұмысының мақсаты мен міндеттері

Жұмыс ерекшеліктері (ерекшелігі, контингент, орналасуы, клуб жұмысының ұзақтығы және т.б.)

**2011 – 2015 жылдарға тақырыптық үлгі жоспары
(«Шахтер» КМҚК өткізетін іс-шараларды есепке алмаған жағдайда)**

Блок	Модуль	Іс-шараның тақырыбы және түрі	Жауапты	Орындау мерзімі	Ескертулер (өткізудің қиыншылығы мен ерекшеліктері)
1	СӨС			Қаңтар –наурыз	
	Эстетика			Қаңтар -ақпан	
	Экология			Ақпан	
	Құқық			Ақпан –наурыз	
	Патриотизм			Наурыз	
	Отбасы			Наурыз	
	Болашақ			Ақпан	
2	СӨС			Сәуір-маусым	
	Эстетика			Сәуір –мамыр	
	Экология			Мамыр	
	Құқық			Мамыр-маусым	
	Патриотизм			Маусым	
	Отбасы			Маусым	
	Болашақ			Мамыр	
3	СӨС			Шілде -қыркүйек	
	Эстетика			Шілде –тамыз	
	Экология			Тамыз	
	Құқық			Тамыз-қыркүйек	
	Патриотизм			Қыркүйек	
	Отбасы			Қыркүйек	
	Болашақ			Тамыз	

4	СӨС			Қазан –желтоқсан	
	Эстетика			Қазан –қараша	
	Экология			Қараша	
	Құқық			Қараша – желтоқсан	
	Отбасы			Қараша	
	Болашақ			Қараша	
	Патриотизм			Желтоқсан	
5	СӨС			Қаңтар -наурыз	
	Эстетика			Қаңтар-ақпан	
	Экология			Ақпан	
	Құқық			Ақпан -наурыз	
	Патриотизм			Наурыз	
	Отбасы			Наурыз	
	Болашақ			Ақпан	
6	СӨС			Сәуір-маусым	
	Эстетика			Сәуір-мамыр	
	Экология			Мамыр	
	Құқық			Мамыр-маусым	
	Отбасы			Маусым	
	Болашақ			Маусым	
	Патриотизм			Маусым	
7	СӨС			Шілде	
	Эстетика			Шілде -қыркүйек	
	Экология			шілде-тамыз	
	Құқық			Тамыз	
	Патриотизм			Тамыз –қыркүйек	
	Отбасы			Қыркүйек	
	Болашақ			Қыркүйек	
8	СӨС			Қазан –желтоқсан	
	Эстетика			Қазан –қараша	
	Экология			Қараша	
	Құқық			Қараша – желтоқсан	
	Патриотизм			Қараша	
	Отбасы			Желтоқсан	
	Болашақ			Желтоқсан	
9	СӨС			Қаңтар – наурыз	
	Эстетика			Қаңтар – ақпан	
	Экология			Ақпан	
	Құқық			Ақпан– наурыз	
	Патриотизм			Сәуір-маусым	
	Отбасы			Сәуір-мамыр	
	Болашақ			Мамыр	
10	СӨС			Мамыр-маусым	
	Эстетика			Маусым	
	Экология			Маусым	
	Құқық			Мамыр	

	Патриотизм			Сәуір-маусым	
	Отбасы			Сәуір-мамыр	
	Болашақ			Мамыр	
11	СӨС			Шілде	
	Эстетика			Шілде-қыркүйек	
	Экология			Шілде – тамыз	
	Құқық			Тамыз	
	Патриотизм			Тамыз – қыркүйек	
	Отбасы			Қыркүйек	
	Болашақ			Қыркүйек	
12	СӨС			Қазан - желтоқсан	
	Эстетика			Қазан – қараша	
	Экология			Қараша	
	Құқық			Қараша– желтоқсан	
	Патриотизм			Қараша	
	Отбасы			Желтоқсан	
	Болашақ			Желтоқсан	

2011 – 2013 жылдарға клубтың үйірме жұмысының дамуы

Үйірме(лер) аталуы:

1. Үйірме бағыты
2. Қатысушылар саны
3. Жас топтары
4. Үйірме жұмысының мақсаты мен міндеттері
5. Келешегі (алдағы жылдарда аудандық, қалалық, облыстық, республикалық іс-шараларға, жарыстарға, конференцияларға т.б. қатысу)
6. Үйірме/секциялық қызметінің мазмұны (жұмыстың сипаттамасы)
7. Жаттығулар мен іс-шаралардың болжамды тақырыбы
8. Басқа БЖК, ММУ, жастар ұйымдарымен, білім беру, спорт, денсаулық сақтау мекемелерімен бірлескен жұмыс.

Әдіскер – нұсқаушылар үшін БЖК жұмысы туралы есебі:

- Өткен блок, жыл бойынша клуб жұмысы туралы есеп беру;
- Үйірме бағдарламасы аяқталған кезде үйірме/секция жұмысы туралы есеп беру (есеп беру жоспары № 1, 2-қосымшада).

Бағдарлама бойынша БЖК жұмысының күтілетін нәтижесі

- Балалар мен жасөспірімдердің белгілі бір бағыттағы бос уақытты өткізуге қызығушылықтары артады.
- Жасөспірімдер арасында қылмыстылық деңгейінің, қоғамда жасөспірімдер арасында жағымсыз құбылыстардың төмендейді.

- Қала мен облыстың тұрғындары арасында салауатты өмір салты қалыптасады.

- Қоғамның әлеуметтік қорғалмаған топтардан (мүгедектер, жетім балалар, аз қамсыздандырылған отбасылардан, есепте тұрған және т.б) көбірек балалар мен жасөспірімдерді клубқа тартылады және тұрғындардың барлық топтарынан балалар мен жасөспірімдерді қамтылады.

- Балалар мен жасөспірімдердің интеллектуалдық және спорттық даму деңгейі жоғарлайды.
- Жастардың шығармашылық және бастамашылық мүмкіндіктері дамиды.
Балалар мен жасөспірімдердің белсенді өмірлік ұстанымы тәрбиеленеді;
- Клуб орналасқан ауданда әлеуметтік жағдай жақсарады.
- Қазақстандық патриотизм сезімі қалыптасады.
- Дені сау, бәсекеге қабілетті жастар тәрбиеленеді.
- Мектептен тыс бос уақытты ұйымдастыру қызметі жоғарғы деңгейде болады.

Мониторинг

Мониторинг (лат. Monitor - алдын ала ескертуші) – осы бағдарламада қойылған мақсаттар мен міндеттерді орындау нәтижелері бойынша клубтағы өзгерістерді қадағалау және бақылау.

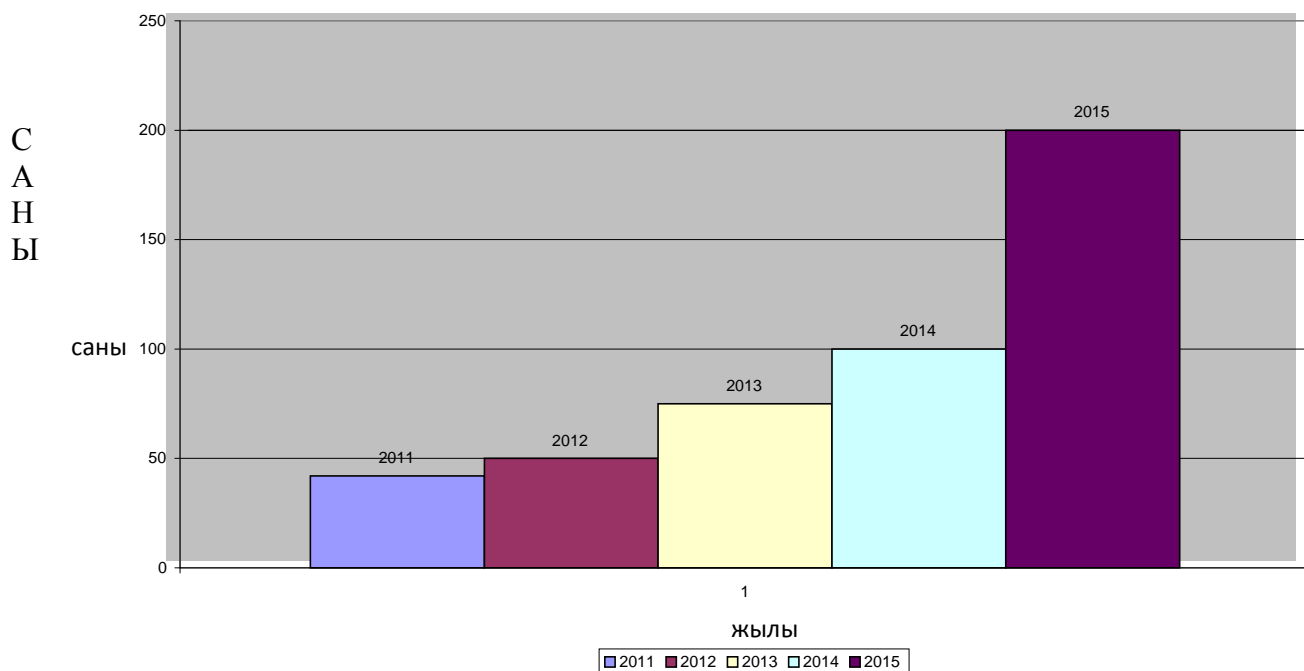
Мониторингті әр жартыжылдықта келесі көрсеткіштер бойынша сызбалар мен кестелерді толтыру арқылы жүргізуге болады.

- Клубқа балалар мен жасөспірімдердің келуі (қатысушылар санын қамту);
- Қылмыстылық;
- Қоғамның әлеуметтік қорғалмаған топтарын қатыстыру;
- Үйірме қызметін кеңейту;
- Клуб қызметінің аясын кеңейту.

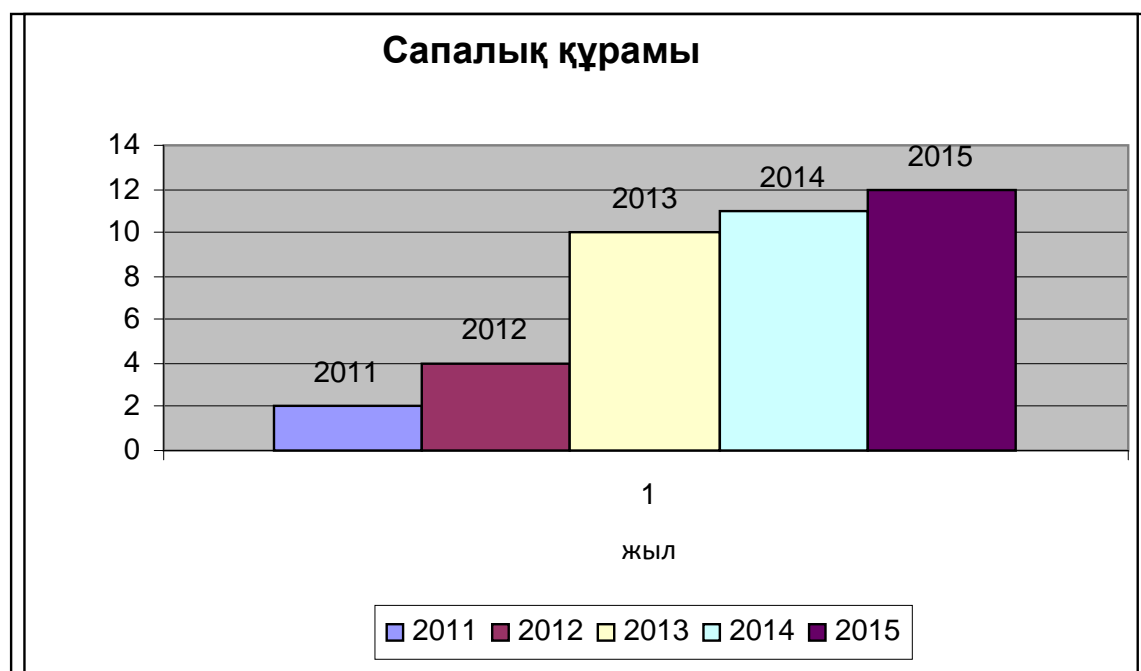
Мониторинг картасын құрастыру үлгісі № 3 қосымшада.
«Клуб аталуы»

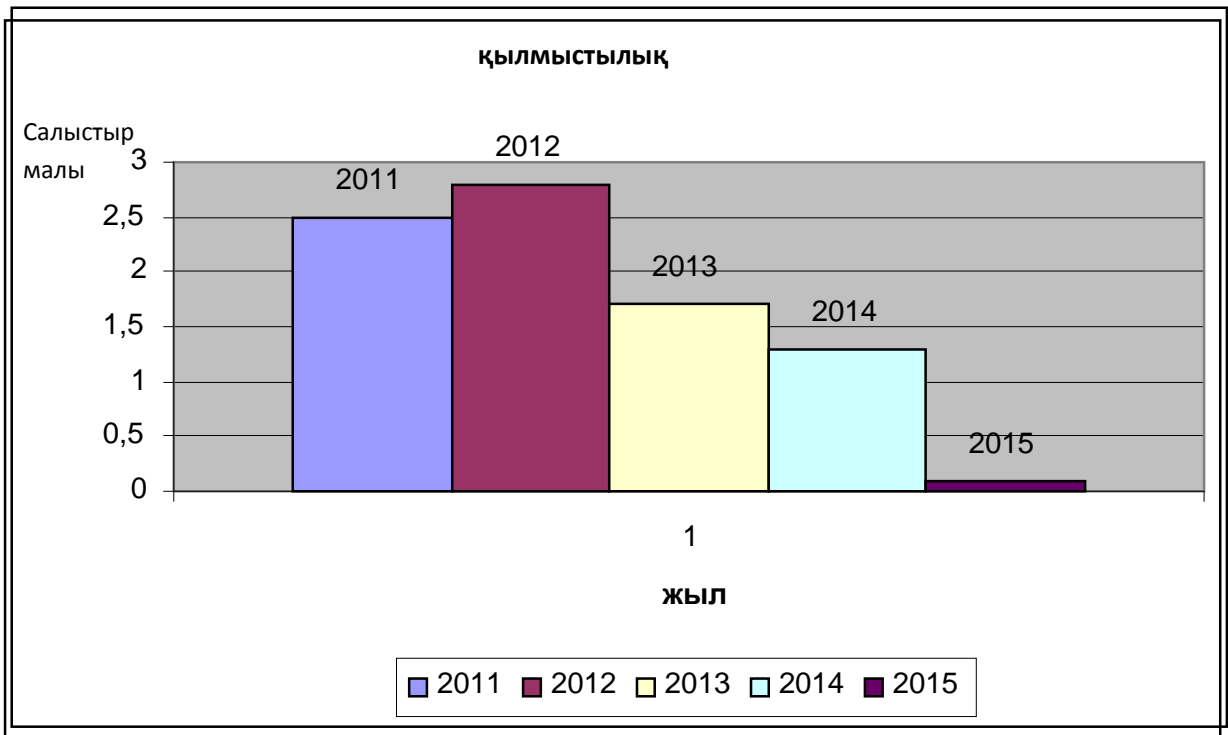
Клуб қызметінің өзгеруі нәтижесінде күтілетін нәтижелер
Мысалы. Клубқа қатысушылардың сандық құрамының өзгеруі.
 (тұрақты келетіндер)

Клубқа балалар мен жасөспірімдердің келуі

Клубқа қатысушылардың әлеуметтік құрамының өзгеруі
 (жетім балалар, мүгедектер, есепке қойылғандар және т.б. саны)

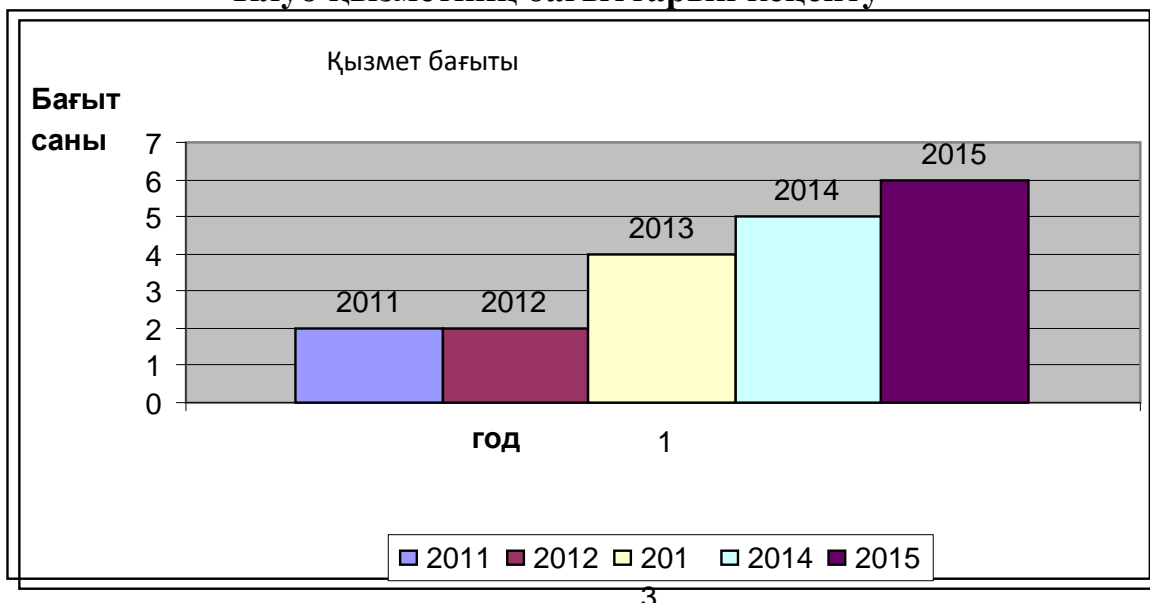

Үйірменің қызмет аясын кеңейту

Клуб қызметінің бағыттарын кеңейту

Клубтың дамуын материалдық қамтамасыз ету

Жыл	Қажетті қамтамасыз ету	Орындау мезгілі	Жауапты
2013			
2014			
2015			

Жабдықтау тізімі клубтың жұмыс бағыты мен ерекшеліктеріне, орналасқан мекені мен клубта жасалған жөндеу жұмыстарына байланысты болады: компьютерлік, музыкалық жабдықтау, спорттық керек-жарақтар, декорациялар, костюмдар, тренажерлар, командалық арнайы киім, кеңсе тауарлары.

Қаржылық қамтамасыз ету

2013	2014	2015

Қосымшалар

- Блок және жыл бойынша есеп жоспары.
- Мониторинг картасы.
- Әдіскер-нұсқаушының зерттеу картасы.
- Үйірме жұмысын жүйелендіру.
- Іс-шара сценарийін жасау үлгісі.

№1 қосымша

20__ жыл ___ блокта клубтың атқарған жұмысы туралы есеп

Клуб:

Әдіскер-нұсқаушы:

Бағыты:

Қатысушылар саны:

Блок	Модуль	Іс-шара (жарыс, көрме, сапар, семинар, ойын, саяхат)	Қатысу шылар (саны)	Қатысу шылар	Іс- шараны дайында у және өткізуді бағалау	Жауапты	БАҚ-та жария лау

Қосымша: іс-шара сценарийі, фотосуреттер, газеттердегі мақалалар, марапаттау қағаздары, рецензиялар (бар болған жағдайда) және т.б.

№2 қосымша

20__ жыл бойынша атқарылған жұмыс туралы есеп

Клуб атауы

Бағыты

Әдіскер-нұсқаушы

Үйірмелер аталуы

Қатысушылар саны/тұрақты қатысатындар

Әлеуметтік қорғалмаған топтар (жетім балалар, аз қамсыздандырылған, қамқорлыққа алынған балалар, мүгедектер, есепте тұрған/есепке қойылған):

Клубтың мақсаттары мен міндеттері

Қызмет бағытының маңыздылығы

Атқарылған жұмысты талдау

- Өткізілген іс-шараларды сипаттау және бағалау, өткізу сапасы, жұмысты бағалау, келгендердің, БАҚ-тың, тексерушілердің пікірлері.
- Сатып алынған жабдықтар, қайта өңдеу.
- Жана үйірмелер ашу, үйірме жұмысын қортындылау (қатысушылар, іс-шаралар).
- Барлық клубтар үшін өткізілетін іс-шаралар мен жарыстарға, сондай-ақ қалалық, облыстық, республикалық іс-шараларға, жарыстарға қатысу.
- Марапаттаулар, мадақтаулар, баяндамалар және т.б.

- Психологиялық, кәсіби, сондай-ақ салауатты өмір салтына арналған тренингтерге өткізу, қатысу және бағалау.
- Психологпен, ММУ, басқа клубтармен, мектептен тыс білім беру, спорттық, денсаулық сақтау, құқық қорғау мекемелерімен бірлескен жұмыс.
- Экскурсияларды, саяхаттар мен сапарларды ұйымдастыру (талдау).
- Рейтинг.

Қосымшалар: фотосуреттер, диагностикалық карта, мониторинг, қолдан жасалған ұсақ-түйектер, мадақтаулар.

№ 3 қосымша

20__ жылдың __ жартыжылдығы бойынша мониторинг картасы

Саны	қатысушылар	Әлеуметтік қорғалмаған топтар	Үйірмелер	Бағыттар	Қылмыстылық %
1 блок					
2 блок					
3 блок					

№ 4 қосымша

Әдіскер-нұсқаушының диагностикалық картасы

Әдіскер-нұсқаушының ТӘЖ
 Клуб
 Бағыты
 Нұсқаушы жұмысының мақсаттары мен міндеттері
 Қатысушылар саны
 Үйірмелер аталуы
 Мадақтаулар
 Марапаттаулар
 Алғыстар
 Курстардан өту (тіл, психология, спорт, салауатты өмір салты және т.б: біліктілікті жоғарылату)
 Сертификаттар
 Әдіскер-нұсқаушының рейтингі
 Әдіскер-нұсқаушылар арасында іс-шараларға қатысу, алған орындары
 Өз қызметін бағалау
 Клубқа қатысушылардың, әріптестердің, ата-аналардың, басшылықтың пікірлері

Психологтың мінездемесі
Келесі жылға жоспар

№ 5 қосымша
Үйірме жұмысын жүйелендіру

Үйірме	Қатысушылар саны	Бағыты	Атқарылған жұмысы (іс-шаралар, жарыстар, т.б)	Үйірме жұмысының келешегі
1 блок				
2 блок				
2 блок				

№ 6 қосымша
Іс-шара сценарийін құру үлгісі

Аталуы
Өткізу орны және уақыты
Мақсаттары
Міндеттері
Жүргізушілер мен қатысушылар
Жауаптылар
Жабдықтау (оқытудың техникалық құралдары)
Өңдеу (декорациялар):
Іс-шара түрі
Тарату материалдары
Қазылар алқасы және қонақтар

Іс-шара жоспары

1. Кіріспе сөз
2. Мақсатты тұжырымдау
3. О
4. О
5. О
6. Қорытындылау
7. Жеңімпаздарды марапаттау

Іс-шараның өту барысы

Жүргізушілердің сөздері, тапсырмалар, конкурстар, тілек және кіріспе сөздерді көрсету мен өту барысын бағдарлау.

Қосымша: қазылар алқасы үшін тарату материалдары және тапсырмалар, т.б.

**Бастауыш және орта жастағы балаларға арналған
балалар мен жасөспірімдерді қосымша дамытудың
«Атамекен» білім беру бағдарламасы
(ұлттық сәндік-қолданбалы өнер үйірмесі)**

**«Қостанай қаласы әкімдігі
білім бөлімінің аула клубы»
МКҚК,
қосымша білім беру педагогі
Ибраева А.З.**

Түсініктеме

Бала тәрбиесіне, жалпы адам тәрбиесіне терең мән беріп, оның сәтті қағидалары мен ережелерін жасағандардың бірі – қазақ халқы.

Өз ұрпақтарына ғасырдан ғасырға ұлт қасиеттерін салт-дәстүрмен, өнегені әдет-ғұрыппен, үлгіні жөн-жосықпен, әдепті ырым-тыйыммен тәрбиелеп, ұлағатты ұл, инабатты қыз өсірген. Ұлттық тәлім, салт-сана сабағы адамгершілік тәрбиесінің аса сенімді

әрі ғажайып жол екенін көрсетті. Отаншылдық, ерлік, мәрттік, жомарттық, қайырымдылық, жоғары адамгершілік қасиеттер - осы жол арқылы дарыған.

Салт-дәстүрді, әдеп-ғұрып пен жөн-жосықты біліп, сәндік/декоративті/-қолданбалы туындыларды жасай білу, үйрену және өмірде қолдана білуге үйірме сабақтары ықпал етеді.

Ұлтымыздың қолөнері - сан ғасырлар керуенін артқа тастап, өмірдің өзімен бірге дамып, гүлденіп келе жатқан төл мәдениетіміздің қайнар бұлағы, атадан балаға мирас болып қалатын асыл мұрамыз. Сәндік бұйымдар халық қолөнерінің туындылары болып саналады.

Бұл бағдарлама өнердің басқа да түрлері секілді ою-өрнектің де балалардың ой-өрісі мен білімдерін жан-жақты дамытуға бағытталған және де білім мен ұлттық тәлім-тәрбие кезеңдерін де қамтиды.

Сонымен қатар, негізгі бағдарлама қолөнер туындылары арқылы балаларды шығармашылық ізденіске бағыттайды, эстетикалық тәрбие береді.

Бағдарлама мақсаты: ұлттық сәндік-қолданбалы қолөнер туындыларын жасау негізінде балалардың көркем-шығармашылық қабілеттерін дамытуға жағдайлар жасау.

Бағдарлама міндеттері:

ұлттық қолөнер туындыларын жасауда технологиялық тізбек пен ою-өрнектерді жасау әдіс-тәсілдеріне үйрету;

балаларды туған еліміздің тарихы мен мәдениетіне, ұлттық салт-дәстүріміз бен қолданбалы өнеріне баулу;

қолөнер туындыларын жасауға арналған құралдарды таңдауда балалардың өзіндік эстетикалық талғамдарын, шығармашылық және шеберлік қабілеттерін дамыту;

туындылар жасауда тазалыққа, тиянақтылыққа, үнемділікке және жауапкершілікке тәрбиелеу;

балалардың көркем-шығармашылық белсенділіктерін қалыптастыруға жағдай жасау.

Бағдарламаның көлемі, оқыту және бақылау тәсілдері

Бағдарламаның көлемі 2 жылға арналған.

1-ші жыл – 144 сағат /аптасына 4 сағат/.

2-ші жыл - 180 сағат /аптасына 5 сағат/.

Сабақ түрлері балалардың қабілеттері мен жас ерекшеліктеріне байланысты әр түрлі бағытта қолданылады.

Оқыту барысында түсініктемелі-суретті, ізденісті, өздігінен талпыну және де іс-қимыл әрекетті әдістері қолданылады.

Сабақ жеке, жұппен немесе шағын топтармен жүргізіледі.

Оқыту барысында:

қалыпты сабақ;

кеңес беру;

пікір-талас;

практикалық жұмыстар;

өздігінен бұйымдар жасау;

көрме безендіру;

шығармашылық қабілеттерін ашу сияқты **сабақ түрлері қолданылады.**

Үйірмеге қатысушы балалардың жасы: 8-15 жас, саны: 10-15 бала.

Бірінші жылға арналған бағдарлама жоспары

№	Тақырыптары	Сағат саны	Жалпы	
			Теория	Тәжірибе
1	Кіріспе сабағы. Сәндік-қолданбалы өнері. Қауіпсіздік ережелері	2	2	
2	Ұлттық ою-өрнектердің шығу тарихы	2	2	
3	Ою-өрнектердің түрлері және жасалу жолдары	4	2	2
4	«Мүйіз» элементінен ою-өрнек жасау	2		2
5	«Құс қанаты» элементінен ою-өрнек жасау	2		2
6	«Қос алқа» өрнегі	2		2
7	«Төртқұлақ» өрнегі	2		2
8	«Шаршы» ою-өрнегі	2		2
9	Шексіздікке ұластыра ою	4		4
10	Қағазды бүктеп ою үлгілері	6		6
11	Мата мен жіптерден аппликация жасау	4	2	2
12	Жіптерді түстері бойынша кесіп дайындау	2		2
13	Ою-өрнекті картон қағазға жапсыру	2		2
14	Аппликацияны әрлеп безендіру	2		2
15	Киіз үй: жабдықтары мен жиһаздары	2	2	
16	Киіз үй жабдықтарының үлгілерін дайындау	4		4
17	«Сырмақ» жасау жолдары	4	2	2
18	«Ақ сырмақ», «Қара ала сырмақ» төсеніші	4	1	3
19	«Жиекті сырмақ», «Дебіске сырмақ» жасау жолдары	4	1	3
20	Көрпе. Қиғаштарын пішу	4	1	3
21	Қиғаштарды құрастырып көрпе құрау	4		4
22	Көрпені әрлеу	4		4
23	Құрақ көрпе. Құрақтар дайындау	4	1	3
24	Сызба бойынша құрақтар құрастыру	4		4
25	Бұрыштарын әрлеу	2		2
26	Қоржын. Үлгілерін бейнелеу	4	1	3
27	Қоржынды матадан пішу	4		4
28	Қоржынға ою-өрнек қиғаштарды пішу	4		4

29	Қоржынды әрлеу	4		4
30	Көрме ұйымдастыру	2		2
31	Сый-кәде. Сәнді қолдорба	2	2	
32	Теріден құрақтар пішу	2		2
33	Қолтігіспен құрақтар құрау	4		4
34	Құндызбен, моншақтармен қолдорбаны әрлеу	6	2	4
35	Түрлі тәсілдермен сәнді бау дайындау	2		2
36	Сый-кәде. «Бота», «Киіз үй»	2	2	
37	Ойыншық дайындау	4		4
38	Шашақтармен әрлеу	2		2
39	Киіз үй қаңқасын дайындау	2		2
40	Былғары немесе киіз матамен қаптау	2		2
41	Ою-өрнектеп тесьмамен әрлеу	2		2
42	Шашақтар мен жіптерден панно жасау	2	2	
43	Композиция таңдау. Үлгісін жасау	4	2	2
44	Жіп пен шашақ түрлерін түсіне қарай таңдау.	2		2
45	Шашақтарды әрлеу. Жиектеріне жіп жапсыру	4		4
46	Панно композициясын әшекейлеу	2		2
47	Көрме ұйымдастыру	2		2
48	Қорытынды сабақ	2	2	
	Барлығы	144		

Екінші жылға арналған бағдарлама жоспары

№	Тақырыптары	Сағат саны	Жалпы	
			Теория	Тәжірибе
1	Кіріспе сабағы. Сәндік-қолданбалы өнері. Қауіпсіздік ережелері	2	2	
2	Қазақ халқының ұлттық салт-дәстүрлері	2	2	
3	Бесікке салу	2	2	
4	Бесік жабдықтары. Үлгілерін жасау	10	2	8
5	Қырқынан шығару. Иткөйлек тігу	4	2	2
6	Тұсау кесу	2	2	

7	Тұсау кесер ала жіп дайындау	2		2
8	Базарлық. Байғазы	4	2	2
9	Жасау	4	2	2
10	Құда түсу. Кәделер	2	2	
11	Екі қанатты қоржынды матадан пішу	4		4
12	Екі қанатты қоржынға ою-өрнек қиғаштарды пішу, әрлеу	4		4
13	Ұлттық киімдер. Ұлттық киімдер тарихы	2	2	
14	Ұлттық бас киімдер үлгілері	4	2	2
15	Тақия тігу, тесьмамен кестелеу	6	2	4
16	Сәукеле құрақтарын пішу	2		2
17	Сәукеле тігу	4		4
18	Ою-өрнекпен, моншақпен, құндызбен әрлеу	4		4
19	Кимешек. Үлгілері	2	2	
20	Кимешек тігу	4		4
21	Түрлі-түсті ою-өрнектермен әрлеу	4		4
22	Сырт киімдер үлгілері	4	2	2
23	Қамзол үлгісін жасау	2		2
24	Қамзол құрақтарын пішу және құрау	4		4
25	Ою-өрнекпен, тесьмамен әрлеу	2		2
26	Қыз баланың ұлттық бүрмелі көйлегін дайындап, пішу	4	2	2
27	Көйлек бөлшектерін құрастыру	2		2
28	Бүрмелі көйлекті әрлеу	4		4
29	Шапан. Үлгілері	2	2	
30	Шапан құрақтарын пішу және құрау	4		4
31	Ою-өрнекпен, тесьмамен әрлеу	4		4
32	Сый-кәде. Ұлттық киімдер киген қуыршақтар	2	2	
33	Бүрмелі көйлектің құралдарын пішу, құрау және әрлеу	4		4
34	Бас киім тігіп, әрлеу	2		2
35	Моншақтардан жасалған әшекейлер	2	2	
36	Білезік. Сызба бойынша тоқу	4		4
37	Бес білезік	6		6
38	Алқа. Талмоншақ	4		4
39	Тұмарша	4		4

40	Шолпы. Сылдырмақ түрлерін жасау	6		6
41	Сырға. Таңдау бойынша бұйым түрлері	4		4
42	Ілмекпен тоқу. Бұйым түрлері	2	2	
43	Ілмекпен тоқу тәсілдерін үйрету	4		4
44	Табак астына шілтер майлық тоқу	4		4
45	Сый-кәде. Ілмекпен тоқылған бұйымдар	6	2	4
46	Білтегішпен тоқу. Бұйым түрлері	2	2	
47	Білтегішпен тоқу тәсілдерін үйрету	4		4
48	Таңдау бойынша білтегішпен тоқылатын бұйымдар дайындау	6		6
49	Сый-кәде. Ойыншықтар жасау	2	2	
50	Сызба бойынша білтегішпен ойыншықтар тігу	4		4
	Барлығы	180		

Бағдарлама мазмұны

Бірінші жыл – 144 сағат

1. Кіріспе сабағы. Сәндік-қолданбалы өнер Қауіпсіздік ережелері /2 сағат/.

Жұмыс орнын жабдықтау. Тәрбиеленушілерді үйірменің мақсаты және міндеттерімен таныстыру. Оқу-жұмыс барысында қажетті қауіпсіздік ережелері мен жеке бас гигиенасы жайында нұсқаулар беру. Сәндік/декоративті/-қолданбалы өнер жайында баяндау.

Қолданбалы өнер - түрлі ұлттың халықтарына сияқты қазақ еліне де тегіс тараған өнер. Әр ұлттың өзіне тән ерекшеліктері бар. Қолданбалы өнер тек ою-өрнек қана емес, олар математикалық ойдың, есептің, бұрыштар өлшемдерінің, өң-түс, сабақтастығы жан-жақты шығармашылықпен ойландыратын тәрбие құралы.

2. Ұлттық ою-өрнектердің шығу тарихы /2 сағат/.

Көшпелі қазақтар табиғаттың әдемілігіне сүйсіне отырып, өз айналасының сұлулығына аса мән берген. Оған дәлел – халықтың ежелгі қолданбалы өнерінің маңызды бөлігін ою-өрнектердің құрауы. Ою-өрнек халықтық өнердің ежелден келе жатқан бір түрі. Оның шығу тарихы тереңде. Қазақтың ою және өрнек деген қос сөзі бірге келіп, латынша «Орнамент» көп елдің тіліне сіңген интернационалдық термин, мағынасы сәндеу, әсемдеу. Ғалымдардың зерттеуіне сүйенсек, бұл өнер бізге ежелгі көшпенділерден жеткен. Біздің заманымызға дейін 6-7 ғасырларда Орта Азия, Қазақстан, Алтай және Оңтүстік Сібір

жерлерінде бір-бірімен тығыз байланыста ортақ мәдениеті бар туыстас тайпалар өмір сүрген.

Ертедегі қазақ оюларын мазмұны жағынан іріктесек, негізінен үш түрлі ұғым бейнелейді. Біріншіден, мал өсіру мен аңшылықты, екіншіден-жер-су, көшіп қону, үшіншіден- күнделікті өмірде кездесетін әр түрлі заттардың бейнесін береді. «Ою» - белгілі бір затты ою (тас, ағаш, темір), кесу (ағаш, сүйек), тігу (былғары, тері): кию (қағаз, мата) тәсілдері арқылы жүзеге асады.

3. Ою-өрнектердің түрлері және жасалу жолдары /24 сағат/.

«Мүйіз», «Құс қанаты», «Қос алқа», «Төртқұлақ», «Шаршы» ою-өрнектерінің жасалу жолдарын қағаз бетіне сызып, қиып көрсетіп, үйрету.

Ойма, сызба, қима оюлардың жасалу жолдарын түсіндіру. Шексіздікке ұласқан ою түрін кию әдісін қолдандыру.

Қағазды төрт, бес, алты, жеті, сегіз, тоғыз, он бүктеп өрнек ою тәсілін үйрету. Әр ою нендей затқа немесе жануарға ұқсайтынын анықтап, шығу тарихы жайында баяндап отыру.

Жалпы ою-өрнектер атауларын мағынасына қарай мынадай етіп жіктеуге болады.

«Жұлдыз өрнегі» - ай-күн, жұлдыздағы көк аспан әлеміне байланысты ою-өрнектер.

«Қошқар мүйіз» - малға, малдың денесіне, ізіне байланысты өрнектер.

«Бұғы мүйіз» - аңға, аңның денесіне, ізіне байланысты өрнектер.

«Тышқан із» - құрт-құмырсқаларға байланысты өрнектер.

«Қарлығаш» - құстарға байланысты өрнектер.

«Мақта ою» - жер-су, өсімдік, гүл, жапырақ, бұтақ бейнелі өрнектер және т.б.

4. Мата мен жіптерден аппликация жасау /10 сағат/.

Дайындайтын композицияның сызбасын бейнелеуді үйрету. Жіптердің түстеріне қарай ажыратуға үйрету. Қағаздан қиылған ою-өрнекті жабыстырып, аппликацияның жиектерін жіппен әрлеу.

5. Киіз үй: жабдықтары мен жиһаздары /6 сағат/.

Киіз үйдің шығу тарихы жайында баяндау. Бейне суреттер арқылы киіз үйдің бөліктері, қаңқасы, ши, бау-шулары жайында мағлұмат беру.

6. «Сырмақ» жасау жолдары /12 сағат/.

Үй жиһазының бірі – сырмақ – ата-бабамыздың дәстүрлі төсеніші болған. Сырмақ түрлеріне тоқталу. Матаның келісті түстерін таңдау. «Ақ сырмақ», «Қара ала сырмақ», «Жиекті сырмақ», «Дебіске сырмақ» төсеніштердің жасалу жолдарын үйрету, өздігінен таңдау бойынша жасату. Сырмақ деп ақ және қара түсті қой жүнінен басылған киізді пайдалана отырып, өрнектерін бірдей қылып ойып, безендіріп, жүн

жіппен сырып тігілген төсенішті айтамыз. Сырмақ түрлерін бейнелеуде оқушылар мынаны естен шығармау керек.

Өрнек элементтерін симметрия осьтерін ескере отырып салу.

Өрнек элементтерін бояй отырып, суреттің түстік үйлесімін табу.

Өрнектердегі контраст түстерді сауатты пайдалану.

Көмекші сызықтарды қатты баспау.

7. Көрпе. Қиғаштарын пішу /22 сағат/.

Көрпе түрлерін қағазға сызба түрінде дайындау. Маталарды қиғаштарға бөлу. Матаның келісті түстерін таңдата білу. Қиғаштарды құрастырып көрпе құрау. Көрпені әрлеу. Құрақты көрпе. Құрақтар дайындау. Сызба бойынша құрақтарды құрастыру. Бұрыштарын әрлеу.

8. Қоржын. Үлгілерін бейнелеу /16 сағат/.

Дайындайтын қоржынды бейнелеп көрсету. Түрлі-түсті бояумен сәндеп бояу. Қоржынды матадан пішу. Қоржынға ою-өрнек қиғаштарды пішу. Қоржынды әрлеу.

9. Көрме ұйымдастыру /2 сағат/.

10. Сый-кәде. Сәндік қолдорбасы /16 сағат/.

Теріден құрақтар пішу. Қолтігіспен құрақтарды құрау. Құндызбен, моншақтармен қолдорбаны әрлеу. Әр түрлі тәсілдермен сәнді бау дайындау.

11. Сый-кәде. «Бота», «Киіз үй» /14 сағат/.

Ойыншықты дайындау. Ою-өрнектеп, шашақтармен безендіріп әрлеу.

Киіз үй қанқасын дайындау. Былғары немесе киіз матамен қаптау. Ою-өрнектеп тесьмамен әрлеу.

12. Шашақтар мен жіптерден панно жасау /14 сағат/.

Композиция таңдау. Үлгісін жасау. Жіп пен шашақ түрлерін түсіне қарай таңдау. Шашақтарды әрлеу. Жиіктеріне жіп жапсыру.

Панно композициясын әшекейлеу.

13. Көрме ұйымдастыру /2 сағат/.

14. Қорытынды сабақ /2 сағат/.

Екінші жыл – 180 сағат.

1. Кіріспе сабағы. Сәндік-қолданбалы өнер.

Қауіпсіздік ережелері /2 сағат/.

Жұмыс орнын жабдықтау. Тәрбиеленушілерді үйірменің мақсаты мен міндеттерімен таныстыру. Оқу-жұмыс барысында қажетті қауіпсіздік ережелері мен жеке бас гигиенасы жайында нұсқаулар беру. Сәнді/декоративті/-қолданбалы өнері жайында баяндау.

Қолданбалы өнер - түрлі ұлттың халықтарына сияқты қазақ еліне де тегіс тараған өнер. Әр ұлттың өзіне тән ерекшеліктері бар. Қолданбалы өнер тек ою-өрнек қана емес, олар математикалық ойдың, есептің, бұрыштар өлшемдерінің, өң-түс, сабақтастығы жан-жақты шығармашылықпен ойландыратын тәрбие құралы.

Ұлттық ою-өрнектердің шығу тарихы /2сағат/.

Көшпелі қазақтар табиғаттың әдемілігіне сүйсіне отырып, өз айналасының сұлулығына аса мән берген. Оған дәлел – халықтың ежелгі қолданбалы өнерінің маңызды бөлігін ою-өрнектердің құрауы. Ою-өрнек халықтық өнердің ежелден келе жатқан бір түрі. Оның шығу тарихы тереңде. Қазақтың ою және өрнек деген қос сөзі бірге келіп, латынша «Орнамент» көп елдің тіліне сіңген интернационалдық термин, мағынасы сәндеу, әсемдеу. Ғалымдардың зерттеуіне сүйенсек, бұл өнер, бізге ежелгі көшпенділерден жеткен. Біздің заманымызға дейін 6-7 ғасырларда Орта Азия, Қазақстан, Алтай және Оңтүстік Сібір жерлерінде бір-бірімен тығыз байланыста ортақ мәдениеті бар туыстас тайпалар өмір сүрген.

Ертедегі қазақ оюларын мазмұны жағынан іріктесек, негізінен үш түрлі ұғым бейнелейді. Біріншіден, мал өсіру мен аңшылықты, екіншіден-жер-су, көшіп қону, үшіншіден- күнделікті өмірде кездесетін әр түрлі заттардың бейнесін береді. «Ою» -белгілі бір затты ою (тас, ағаш, темір), кесу (ағаш, сүйек), тігу (былғары, тері): қию (қағаз, мата) тәсілдері арқылы жүзеге асады.

2. Ұлттық киімдер. Ұлттық киімдер тарихы /64 сағат/.

Ұлттық бас киімдерінің үлгілері. Тақия тігу, тесьмамен кестелеу. Сәукеле құрақтарын пішу. Сәукеле тігу. Ою-өрнекпен, моншақпен, құндызбен әрлеу. Кимешек. Үлгілері. Кимешек тігу. Түрлі-түсті ою-өрнектермен әрлеу.

Сырт киімдер үлгілері. Қамзол үлгісін жасау. Қамзол құрақтарын пішу және құрау. Ою-өрнекпен, тесьмамен әрлеу. Қыз баланың ұлттық қазақша бүрмелі көйлегін дайындап, пішу. Қазақша көйлек құрақтарын құрастыру. Бүрмелі көйлекті әрлеу. Шапан. Үлгілері. Шапан құрақтарын пішу және құрау. Ою-өрнекпен, тесьмамен әрлеу.

3. Сый-кәде. Ұлттық киімдер кигізілген қуыршақтар /8 сағат/.

Бүрмелі көйлектің құралдарын пішу, құрау және әрлеу. Бас киім тігіп, әрлеу. Қуыршақты безендіру.

4. Моншақтардан жасалған әшекейлер /30 сағат/.

Білезік. Сызба бойынша тоқу. Бес білезік. Жасау үлгісін көрсетіп, үйрету. Алқа. Талмоншақ. Тұмарша. Шолпы. Сылдырмақ түрлерін жасау. Сырға. Таңдау бойынша бұйым түрлері.

Зергерлік – өте ертеден келе жатқан өнер саласы. Әсіресе, оған қазақ халқы көп көңіл аударған. Өртүрлі сәнді бұйымдар асыл тастардан жасалған қымбат заттар әлгі шеберлер қалдырған халықтық мұра болып табылады.

Қазақ даласында оюлар әр түрлі үлгіде дамыған. Еліміздің әрбір өңірінің өзіндік стильдік ерекшеліктері, үлгілері болған. Соған карамастан, барлық оюлардың бастапқы элементінің негізі — «мүйіз» тектес ою-өрнек болып саналады. Қазақ халқының тұрмысында жиі қолданылатын өру, тігу, тоқу, құрау, еріту, балқыту, қию арқылы үй жиһаздарын, құрал-саймандарды, киіз үйлерді, зергерлік бұйымдарды, кілем, алаша, сырмақ, терме, алаша, қоржын, ыдыс-аяқтарды, киім-кешектерді ою-өрнектермен әшекейлеп, безендіріп отырған. Ғалымдардың пайымдауынша қазақ ұлттық ою-өрнектерінің, әзірше 230-дай түрі ғана анықталған. Біз солардың ішіндегі халық арасында ең көп тараған «мүйіз» тектес ою-өрнек туралы сөз етпекпіз.

5. Ілмекпен тоқу. Бұйым түрлері /16 сағат/.

Ілмекпен тоқу тәсілдерін үйрету. Табақ астына шілтеме майлық тоқу. Сый-кәде. Ілмекпен тоқылған бұйымдар.

Ілмек біз. Аты айтып тұрғандай іліп тоқуға арналған біздің бір түрі.

Ілмек біздің әр түрлісі болады. Мысалы, ата-бабаларымыз бізді қойдың кәрі жілігінің басындағы кішкентай бөлініп шығатын сүйегінен жасаған. Ал қазіргі заманда арнайы сауда орындарынан сатып алуға болады. Бұл бізді қолданғанда жуан жіптерді жуан ілмек бізбен, ал жіңішке ілмек бізбен тоқу керек.

Тоқыма тоқу үшін таза жүннен, мақтадан, вискозадан, синтетикадан, жүн мен синтетикадан аралас иірілген жіптер пайдаланылады. Сондай-ақ бұрын пайдаланылған жіптерді де тарқатып, қайта пайдалануға болады. Ілмекпен тоқу үшін жүннен, мақтадан иірілген кез келген жіпті немесе жібек жіпті және т.б. пайдалануға болады.

Әдетте үстіге киетін киімдерді бостау иірген, ал дастархан, салфетка, сумка сияқты заттарды ширақ иірілген жіптен тоқиды. Бөлшектерінің сыртқы пішіні үлгімен есепке сәйкес шалуды қосу, қысқарту, сирек те жиі тоқу арқылы жасалады.

6. Білтегішпен тоқу. Бұйым түрлері /12 сағат/.

Білтегішпен тоқу тәсілдерін үйрету. Таңдау бойынша білтегішпен тоқылатын бұйымдар дайындау.

Тоқу өнері – қазақ халқының ежелден келе жатқан ең алғаш киімі мен үй жабдығының негізі болған өнер. Бұл тамаша өнер қазіргі талап-тілектер тұрғысынан жалғастырып, тұрмыспен бірге ұласа дамып, одан сайын жетіліп, адамдарды сұлулыққа, әсемдікке жетелеуде. Адамдар тұрмысының үнемі өрлеуіне сай олардың мәдени-тұрмыстық тілектері

өсе түсуде. Сондықтан да әр адам киген киімінің қазіргі сән үлгісіне сәйкес бола отырып, қайталанбас әсем ерекшелігін, даралығын таныта білуге тырысады. Міне, осыған орай бізге көмекке келген өнердің бірі – тоқыма. Тоқымамен айналысқанда адам жеке басына аса қажет нәрсені жасау үшін тоқымайды: осы тоқу үстіндегі түрлі-түсті бояулар әлемінің үйлесімдігін, алуан түрлі сән үлгілерін таңдап, түрлі тоқу әдістерін меңгеруі адамның талғамын, шеберлігін, ой-өрісін жетілдіріп, көркемдікті сезіну қабілетін дамытады. Соған орай, тоқу өнері басқа да істер сияқты үйренуді, ізденуді қажет етеді. Қазақ қолөнершілері тоқу ісіне көбінесе жүннен иірілген жіптерді пайдаланған.

Іліп тоқуға арналған иірім жіп түрлері. Зығыр, мақта иірімжібі, мохер, жүн иірімжібі, ангор, кашемир, альпака, вискоза, фасонды иірім жіп. Жүн – жануарлардан алынатын табиғи материал. Оны қазақ халқы мыңдаған жылдар бұрын іске асырған. Қой, ешкі, қоян, түйе жүндерінен жіп иіріп мата өндіруге, тоқыма, кілем, алаша тоқуға қолданған. Қой жүні – күзем және жабағы жүніне бөлінеді. Қойдың қозысынан алынған жүнді қозы жүн деп атайды. Қой жүнін қырқып алған соң, оны жуып кептіреді де, сабауға дайындайды. Жүнді сабау технологиясына сабау мен тулақ құралдары қажет. Содан кейін жүнді тарақпен тарап, қолмен түтеді.

Жүнді машинамен, қолмен иіруге болады. Өндірісте жүн иіру технологиясында жүн иіретін арнайы машиналар кеңінен қолданылады. Сонымен қатар күнделікті тұрмыста да жүн иіруге арналған аппараттар қолданылады.

Ұршық – жүнді қолмен иіруге арналған негізгі аспап. Бұл қарапайым аспап, әр елдің ұршығының сыртқы қалпы өзінше ерекшеленеді. Қазақтың ұршығы 30 см шамасында, сабы конус тәрізденіп келеді. Ең жуан жеріне сақина кигізілген. Оның ішкі тесігінің диаметрі -2, 5 мм, сыртқы өлшемі - 30мм.

7. Сый-кәде. Ойыншықтар жасау /6 сағат/.

8. Қорытынды сабағы /2 сағат/.

Оқу-әдістемелік және техникалық жабдықтар.

Оқу-әдістемелік құралдар:

ою-өрнектер сызба суреттері;

апликация үлгілері;

құрақтар дайындау нұсқаулары;

қолөнер бұйымдарының суреттері;

қолөнер бұйымдарына байланысты мазмұнды оқулықтар, журнал, газет мақалалары;

көркем бейне суреттері;

ұстаз бен тәрбиеленушілер жасаған қолөнер бұйымдары.

Жұмыс барысында қажетті құрал-саймандар: үстел, орындық, бұйымдар сақтайтын орын, қалам, қарындаш, сызғыш, қайшы, ине,

жіптер, түйреуіш, қағаз, қатты қағаз, түрлі-түсті маталар, тері, мақта, желім, моншақтар, шашбау т.б.

Күтілетін нәтижелер

Оқу барысының бірінші жылында тәрбиеленушілер қазақ ұлттық қолөнер бұйымдарының түрлерін;

салт-дәстүрлер жайында мағлұматтар;

ұлттық қолөнер бұйымдарын дайындау кезеңдерін;

қауіпсіздік ережелері мен жеке бас гигиенасын білуге тиісті.

Соңымен қатар, бірінші жыл аяғында тәрбиеленушілер қазақ ұлттық қолөнер бұйымдарын дайындауда тігістердің барлық түрлерін;

қолданылатын материалдардың түрлерін, түстерін ажырата білуге;

бұйымдарды пішу, құрау, әрлеп жасай білуге тиісті.

Оқу барысының екінші жылында тәрбиеленушілер қазақ ұлттық қолөнер бұйымдар түрлерін;

салт-дәстүрлер жайында мағлұматтар;

ұлттық қолөнер бұйымдарын дайындау кезеңдерін;

қауіпсіздік ережелері мен жеке бас гигиенасын білуге тиісті;

қолөнер бұйымдарын дайындағанда сәндік/декоративті/ - қолданбалы шығармашылық түрлерін білуге тиісті.

Сонымен қатар, екінші жылы тәрбиеленушілер өздігінен ұлттық нышандары байқалатын қолөнер бұйымдарын, сызбаларын және басқа да бұйымдар дайындап әрлеуде өздігінен қажетті құралдар тандай білу.

Балаларға арналған әдебиеттер:

С.Төленбаев, М.Өмірбекова «Қазақтардың ою-өрнектерінің жасалу жолдары», Алматы, «Қанағат ЛТД» 1993 ж.

С. Кенжеахметұлы, «Қазақ халқының тұрмысы мен мәдениеті» Алматыкітап, 2006 ж.

С.Жакибаев, «Казахский орнамент» Алматы, 2001 г.

«Ақ желкен», «Мөлдір бұлақ», «Балдырған», «Бала би», «Айгөлек» т.б. журналдары.

Жәнібеков Ө., «Қазақ киімі». – Алматы: Өнер, 1996.

Қасиманов С., «Қазақ халқының қолөнері». – Алматы: Қазақстан.

Мұғалімдерге арналған әдебиет

Б. Сапаралы, Ж. Дәуренбеков «Құтты болсын тойларың», Алматы, «Өнер», 1993 ж.

С. Кенжеахметов, «Жеті қазына», Алматы, «Ана тілі», 1997 ж.

С. Кенжеахметұлы «Қазақ халқының тұрмысы мен мәдениеті», Алматыкітап, 2006 ж.

Б. Адамбаев, «Халық даналығы», Алматы, 1976 ж.

Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі. Алматы, 2008 ж.

Е. Кашкарова, «Руководство по рукоделию», 1994 г.

«Қазақстан әйелдері», «Қазақстан мектебі» т.б. журналдар.

Арғынбаев Х., Қазақ халқының қолөнері. – Алматы: Өнер, 1987.

Болатова Г., Салт жырларындағы тәрбиелік үрдістер. – Алматы, 1997.

Маргулан А.Х., «Казакское народное прикладное искусство». Алматы: Өнер, 1986. – Т. 1. – 256 с.

Маргулан А.Х., Акишев К.А., Кадырбаев М.К., Оразбаев А.М. «Древняя культура Центрального Казахстана». / Под ред. А.Х. Маргулана. – Алма-Ата: Наука, 1966. – 435 с. с илл.

Маргулан А. Казахская юрта и ее убранство. – М.: Наука, 1964. – 13 с

«Қостанай қаласы әкімдігі білім бөлімінің аула клубы» МКҚК
Авторлары: қосымша білім еру педагогтары - Канарбаев Б.Т., Кудербекова Г.К., Карамысов Е.И., Жикеев Д.Р.

Бастауыш және орташа жастағы балаларға арналған балалар мен жасөспірімдерді қосымша дамытудың «Тоғызқұмалақ» білім беру бағдарламасы

Түсініктеме

Қазақ халқы ертеден өзінің ұлттық спорт түрлерін мақтан тұтады: аламан-бәйге, аударыспақ, қазақша күрес, қыз қуу, тоғызқұмалақ және т.б. Ұлттық спорт түрлерінің ішінде «тоғызқұмалақ» ойыны ерекше орын алады; егер басқа да айтылған спорт түрлерінің арасында жетістікке жету үшін спортшылардың физикалық дайындығы басты міндетте болса, тоғызқұмалақ ойынының жеңіске жету шарты логикалық ойлай білу, арифметика негіздерін білу, есте сақтай білу, адамның ақыл-айласының жоғары деңгейде болуы міндетті. Әлемдегі логикалық үстел ойынының арасында, «тоғызқұмалақ» ерекше орын алады, қиындығымен және жан-жақтылығы позицияның туындауына мән берер болсаң, шахмат, дойбы ойындарынан озбаса, қалыспайды.

Бағдарламаның маңыздылығы: тоғызқұмалақ ойыны ақылмен ойлауды, жетілдіріп есте сақтау, есептеу жағын және ойыншының шыдамдылығын қажет етеді, белсенді шабуыл кезінде тактикалық қорғануды ақылмен есептеп отыра білу.

Қазақ халқының мәдени байлығы, тоғызқұмалақ ойынын әлемге мойындатқаны үшін халқыңа деген ерекше мақтанышты сезіндіреді.

Тоғызқұмалақ ойынының қажеттілігі дамып келе жатқан Қазақстан үшін үлкен септігін тигізеді.

Бағдарламаның мақсаты: «тоғызқұмалақ» ойынын үйрету арқылы балалардың терең және логикалық ой-өрістерін жетілдіріп, есте сақтау, есептеу қабілеттерін дамыту.

Бағдарламаның міндеттері:

ойынның танымдық жағын ашу;

ойынның негізгі ерекшеліктерін игеру;

«тоғызқұмалақ» ойын жүрістерінің жан-жақтылығын игеру;

ойынға деген танымдық қызығушылығын дамыту;

логикалық ойлауды, ой-сананы дамыту.

Бағдарламаның көлемі, оқыту, бақылау тәсілдері

Оқытуда және жаттығуда жаттықтырушы ортақ дидактикалық ұстаныммен жетекшілік етеді:

тарихи;

белсенділік;

көзқарас;

жүйелік;

нақты игеру;

оқуға жеке дара жақындау.

Оқыту-үйрету барысын бақылау түрлері

Оқу-жаттығу кезінде үш негізгі оқу әдістері қолданылады:

сөздік

бейне-суретті

тәжірибелік

Оқыту түрлері

жеке-дара

тәжірибелік

дайындық

топтық

жаттығу

ортақ болып бөлінеді.

Арнайы жаттығу мақсаты:

Арнайы жаттығу өз алдына тікелей мақсат қояды: айтулы спорт түрінің әдіс-тәсілдерін игеру, спорттың икемдерін қалыптастыру, таңдаулы спорт түрінен жоғары нәтижелерге жету үшін оқушылардың жалпы физикалық дайындықтарын қолдану, жігер және адамгершілік қасиетін жаттықтыру, айтылған спорт түрінен жеңіске деген және

спорттың жігері үшін қажеттілігін, өз бетімен жаттығу үшін қажеттілігін түсіндіру.

Жалпы және арнайы жаттығу бірге өткізіледі, тек бөлек кезеңде бірінші жоспар қаралады, арнайы жаттығу /негізгі/ топтың саны 15 адамнан аз болмауы тиіс, 10-16 жастағы балалар.

бастауыш топ /11-13 ж./

а/ балалардың тоғызқұмалақ ойынына деген қызығушылықтарын ояту және үйірме сабағына тарту.

б/ тоғызқұмалақ ойынының әдіс-тәсіл негіздерін оқыту.

жоғарғы топ /14-16 ж./

а/ ойынның негізгі әдіс-тәсіл элементтерін оқыту;

б/ жарыстың күрделігіне байланысты ойынның әдіс-тәсілдерін орынды түрде үйрету.

в/ жарыстарда ойынның әдіс-тәсілдерін орынды қолдана білуді жетілдіру.

Оқушыларды жинау сайыс арқылы іріктеуді қажет етпейді. Ойыннан хабары жоқ балалар да қабылданады.

Жаттығу жоспарының жобасы:

1. Кіріспе сабақ: топты ұйымдастыру, қатысушы балалардың жиналуына көңіл аудару.

Амал-тәсіл: жаттығу және т.б

2. Дайындық бөлімінің мақсаты: тоғызқұмалақ ойыны әдіс-тәсілдерінің ерекшеліктері.

Амал-тәсіл: логикалық ойлау жаттығуларының жеңіл және күрделі жақтары.

Бағдарламаның ұзақтылығы: бұл бағдарлама 2 жыл оқытуға есептелген: 1-жыл -144 сағат, жетісіне 4 сағат;

2-жыл -180 сағат, жетісіне 5 рет, 4 күн 2 сағаттан және 1 күн 1 сағат.

Бірінші жылға арналған бағдарлама жоспары

№	Тақырыптар	Сабақ саны	Жалпы	
			теориялық	тәжірибелік
1	Кіріспе	2	2	
2	Ұлттық спорт түрлерінің дамуы-ҚР мақтанышы	4	4	

3	Тарихы	4	4	
4	Ойынның негізгі ережелері	6	2	4
5	Тақтаның жалпы құрылысы	4	2	2
6	Тақта түрлері	8	2	6
7	Тоғызқұмалақ сөздігі	4	4	
8	Жүріс түрлері	16	6	10
9	Жүріс дәлдігі	6	2	4
10	«Тұздық» ойындағы жеңістің негізгі шарты	18	6	12
11	Отаудағы құмалақтар	6	2	4
12	Классикалық партия. Бастама	10	4	6
13	Жабық бастау	6	2	4
14	Қалыпсыз бастау	6	2	4
15	Жүрісті санау үшін нұсқа	6	2	4
16	Аяқталған партия	6	2	4
17	Жарыс ережесі	4	4	
18	Клуб біріншілігі	6		6
19	Ойналған партиялардың нәтижелерін шығара білу	2		2
20	Клубаралық, қалалық жарыстарға дайындық	10		10
21	Клубаралық, қалалық жарыстарға қатысу	6		6
22	Қорытынды	4	2	2
Жалпы		144	54	90

Екінші жылға арналған бағдарлама жоспары

№	Тақырыптар	Сабақ саны	Жалпы	
			теориялық	тәжірибелік

1	Кіріспе	2	2	
2	Ұлттық спорт түрлерінің дамуы -ҚР мақтанышы	4	4	
3	Ертеден және біздің уақытқа дейін «тоғызқұмалақ» ойынының даму тарихы	4	4	
4	Ойынның негізгі ережелерін еске түсіру	6	2	4
5	Бастама қағидалары	6	2	4
6	Тұздықты пайдалану	8	2	6
7	Атсырау	20	4	16
8	Жүріс есептеу	6	2	4
9	Ойнау ережесі	6	2	4
10	Ойынды жазу ережесі	4		4
11	Клуб біріншілігі	6		6
12	Жаңатас қорғанысы	18	4	14
13	Қырғыз гамбиті	22	4	18
14	Екі жақты ойын	12		12
15	Комбинация арқылы ұту	8		8
16	Мительшпиль.Отау байлығы	14	2	12
17	Отаудағы құмалақтар	6		6
18	Тұздықты пайдалану	4		4
19	Клуб біріншілігі	4		4
20	Клубаралық, қалалық жарыстарға дайындық	10		10
21	Клубаралық, қалалық жарыстарға қатысу	6		6
22	Қорытынды	4	2	2
Жалпы		180	36	144

Бағдарлама мазмұны (Бірінші жыл)

1. Кіріспе. «Тоғызқұмалақ» ойынының даму тарихы.

Техникалық қауіпсіздік

Теориясы. Қазақ халқының мәдени ұрпағы, ойынға қатысы бар жеке тұлғалар, қазіргі уақыттағы ойынның дамуы, жалпы тоғызқұмалақ ойыны туралы әңгімелеу.

Негізгі терминдер: тарих, көшпенділердің мәдениеті, құмалақ, тоғыз, тоғызқұмалақ бойынша ҚР Федерациясы, жарыс.

2. Ұлттық спорт түрлерінің дамуы - ҚР мақтанышы.

Ұлттық спорт түрлерінің дамуы, насихатталуы, мақтанышы туралы мағлұматтар. Көрнекі-құралдарды пайдалану.

3. Тарихы.

Тоғызқұмалақ ойынының шығу және даму тарихы. Ертеден қойшылардың құмалақпен ойнауы, жартастардың, тас бетіне ойып салынғаны жайлы әңгімелеу.

4. Ойынның негізгі ережелері.

Әр отауға бір-бірден ғана жеткенінше тарату, соңғы түскен отаудың тақ саны жұп санға айналса ғана өз қазанына салады. Соңғы құмалақ екі құмалағы бар отауға түссе, тұздық алынады. Тұздық № 9 отадан алынбайды. «Қозғадың», жүр!

5. Тақтаның жалпы құрылысы.

Ойынның тігінен орналасқан 9 кішкентай отауы және көлденең орналасқан бір үлкен қазаны болады. Әр отауда 9 құмалақтан барлығы 81 құмалақ. Демек, әр ойыншыда 81 құмалақтан болады. Құмалақтың ақ-қарасы болмағандықтан, бастаушыны ақ жағы-қостаушыны қара жағы деп айтамыз.

6. Тақта түрлері.

Тақтаның түрлері: тастан, ағаштан ойылып жасалуы. Қазіргі уақытта көбіне пластмассадан жасалып жүр.

7. Тоғызқұмалақ сөздігі.

Тоғызқұмалақ ақыл-ой қабілетін дамытатын ұлттық спорт ойыны. Тақта, тас, отау, қазан, алдыңғы шеп, ортаңғы шеп, артыңғы шеп, тұздық, қам тұздық, байлық, атсырау, ат, тақ сан, жұп сан, орда, кіші орда, ақ орда, алтын орда, бастаушы т.б.

8. Жүріс түрлері.

Арт, тектұрмас, атөтпес, атсыратар, бел, белбасар, қандықақпан, көкмойын, маңдай деп аталатын түрлері қолданылады. Шебер ойыншылар ойындарынан көрініс-көрнекіліктер. Ойын деңгейі және өз қабілетінді көрсету.

Бағдарламаның техникалық жағдайы және қамтамасыз етуі. Жарысқа керек қажеттілік, спортшылардың суреттері, кестелер, жарыстардың бейне –жазулары, құмалақтар /жеткілікті санымен/, тақталардың қажеттілігі осы бағдарламаны сәтті игеру үшін үлкен септігін тигізеді.

9. Жүріс дәлдігі.

Жүріс дәлдігі немесе қысқаша айтқанда (атжетер) деп отаудың ішіндегі тастардың санына байланысты соңғы тастың дәл қай отауға түсетінін алдын ала анықтауды айтамыз.

10. Тұздық ойындағы жеңістің негізгі шарты

Тұздық неғұрлым ортаға №5 отауға жақын болса, соғұрлым күші артық болады. Мысалы: қарсыластардың тұздықтарының біреуі №7 екіншісі №8 отауларында жатса онда №7 тұздығының күші басымырақ болады. Тұздықтың күші 20-30 құмалаққа шамалас.

11. Отаудағы құмалақтар

Отаудағы құмалақтарды пайдалана білу, үнемдей білу, өрістете білу. Ойын күштеріне жауапкерлікпен қарау, жүрістерді есептеу.

12. Классикалық партия

Бастама, классикалық бастама, ашық бастама. Классикалық партиядағы кездесудің негізгі жүрістері.

13. Қалыпсыз бастау

Сирек кездесетін бастаулардың түрлерін, сол бастаулардың әлсіз жақтарын көрсету.

14. Жүріс санау үшін нұсқа.

Басынан атсырауға дейін математикалық тәсілдермен есептеу. Негізгі түсінік және терминдер: нұсқаулар $2n$, $3n-2n$, $4n-5$, $5n-9$, $6n-14$ және т.б.

15. Аяқталған партия

Партиялардың шешімін шығару, талдау, өзге партиялармен салыстыру.

16. Жарыс ережесі.

Жарыс жеребі арқылы тартылып, 1-ші турда жоғарыдан бастап бір-бірімен ойнайды. Мысалы: (1-2), (3-4), (5-6). Қатысушылар жұп

санды болса, барлығы ойнайды, ал егер тақ санды болса, әр тур сайын бір ойыншы бос болып, оған бір ұпай қосылып отырады. Келесі турда ұпай алғандар өзара ойнап, ұпай алмағандар бір-бірімен ойнайды. Жеңімпаздар жинаған ұпай сандарына қарап анықталады. Ойыншылардың ұпайлары бірдей болса, онда жеңімпаз мына жүйемен анықталады: жеке кездесу – минуттық құмалақ саны – Бухольц коэффициенті.

17. Клуб біріншілігі.

Ойнаушылардан басқа балалардың қызығушылығын ояту, үйірмеге тарту, біріншілік дәрежесін өсіру.

18. Ойналған партиялардың нәтижелерін шығару.

Партиялардың нәтижелерін шығару, талдау, сараптау. Сараптау арқылы қарсыластардың күшті, осал жақтарын анықтау. Сол арқылы ұтымды, пайдалы жақтарын іске асыру.

19. Клубаралық жарыстарға дайындық.

Үйірмедегі топта жарыс ұйымдастырып, ішіндегі балаларды іріктеп дайындау. Жолдастық кездесулер ұйымдастыру.

20. Клубаралық жарыстарға қатысу.

Балалардың шеберлігін шыңдау үшін жарыстарға белсене қатысу.

21. Қорытынды.

Балалардың тоғызқұмалаққа деген қызығушылық, талпыныс, көзқарастарын қорытындылау.

Бағдарлама мазмұны

(Екінші жыл)

1. Кіріспе. «Тоғызқұмалақ» ойынының даму тарихы.

Техникалық қауіпсіздік.

Теориясы. Қазақ халқының мәдени ұрпағы, ойынға қатысы бар жеке тұлғалар, қазіргі уақыттағы ойынның дамуы, жалпы тоғызқұмалақ ойыны туралы әңгімелеу.

Негізгі терминдер: тарих, көшпенділердің мәдениеті, құмалақ, тоғыз, тоғызқұмалақ бойынша ҚР Федерациясы, жарыс.

2. Ұлттық спорт түрлерінің дамуы - ҚР мақтанышы.

Ұлттық спорт түрлерінің дамуы, насхатталуы, мақтанышы туралы мағлұматтар. Көрнекі-құралдар, нәтижелерін пайдалану.

3. Ойынның негізгі ережелерін еске түсіру.

Әр отауға бір-бірден ғана жеткенінше тарату, соңғы түскен отаудың тақ саны жұп санға айналса ғана өз қазанына салады. Соңғы

құмалақ екі құмалағы бар отауға түссе тұздық алынады.Тұздық № 9 отадан алынбайды. «Қозғадың» жүр!

4. Бастама қағидалары.

Теория.Партияның басталуы туралы балаларға ескерту, негізгі жүрістер, классикалық партиялардағы кездесулерді , бұл бастаманың мағынасын есте қалуына .

Негізгі терминдер: бастама, классикалық партия, ашық бастама Басқа жүрістермен балаларды таныстыру, сирек кездесетін бастаудың түрлерімен , осындай бастамалардың әлсіз жақтарын көрсету..

5. Тұздықты пайдалану. Тұздық неғұрлым ортаға \№5 отауға жақын болса соғұрлым күші артық болады.Мысалы: қарсыластардың тұздықтарының біреуі№7 екіншісі №8 отауларында жатса онда №7 тұздығының күші басымырақ болады.

6. Атсырау.

«Атсырау» ,ойналған партияларды талдай білу.

7. Жүрісті есептеу. Теория.Жүрістерді есептеу және математикалық әдістермен тәрбиеленушілерді таныстыру.

Негізгі терминдер: нұсқаулар $2n$, $3n-2n$, $4n-5$, $5n-9$, $6n-14$ және т.б.

8. Ойынның ережесі. Әр отауға бір-бірден ғана жеткенінше тарату,соңғы түскен отаудың тақ саны жұп санға айналса ғана өз қазанына салады.Соңғы құмалақ екі құмалағы бар отауға түссе тұздық алынады.Тұздық № 9 отадан алынбайды. «Қозғадың» жүр!

9. Ойынды жазу ережесі

Тоғызқұмалақты қағазға жазып ойнау- өте пайдалы. Мәселен, 39- үшінші отауда 9 құмалақ бар деген сөз. 712- жетінші отауда 12 құмалақ бар деген сөз. 11- бірінші отауда 1 құмалақ бар деген сөз. Ал соңғы жүрісте тұздық алынса X белгісі қойылады. Тоғызқұмалақ партияларын жазғанда мынадай негізгі шартты белгілерді пайдалану керек: - жай жүріс, :- табысты жүріс, X- тұздық, !- күшті жүріс, !!- өте күшті жүріс, ?- әлсіз жүріс, ??- өте әлсіз жүріс, 00- қайда жүрсе де, басқа жүріс жүрсе де бәрібір деген ұғымды береді. М.Ж- мәжбүр жүріс.

10. Клуб біріншілігі

Ойнаушылардан басқа балалардың қызығушылығын ояту, үйірмеге тарту, біріншіліктің дәрежесін өсіру.

11. Жанатас қорғанысы

Бұл қорғаныстың өз артықшылығы бар. Неғұрлым қорғаныстың мықты болуы, қарсыластың шабуылына төтеп беру- жеңістің жақындауына әсерін тигізеді.

12. Қырғыз гамбиті

Қырғыз қорғанысы өзгешелігімен ерекшеленеді, Тоғызыншы отаудан жүріп қорғанудың өз пайдасы бар, қарсыласының күтпеген жүріске тап болуы.

13. Екі жақты ойын

Ойынды талдау, сараптау, бір-бірімен салыстыру.

14. Комбинация арқылы ұту.

Комбинация кезеңдері: Әзірлік кезеңі және мақсатқа жету кезеңі болып екіге бөлінеді. Әзірлік кезеңінде комбинацияны жасауға қажетті позиция дайындалады немесе позициядан комбинацияның жолдары іздестіріледі. Мақсатқа жету кезеңі арқылы ойын барысындағы тактикалық тәсілдерді («байлау», «айырбастау») қолдана отырып, қарсы жақтың немесе өз жағының отауларында жатқан құмалақтардың санын өзгерте отырып, көздегенінді жүзеге асыру.

15. Мительшпиль. Отау байлығы.

Негізгі терминдер: Мительшпиль. Отау байлығы.

16. Отаудағы құмалақтар.

Отаудағы құмалақтарды пайдалана білу, үнемдей білу, өрістетіп білу. Ойын күштеріне жауапкерлікпен қарау, жүрістерді есептеу.

17. Тұздықты пайдалану.

Тұздық неғұрлым ортаға №5 отауға жақын болса, соғұрлым күші артық болады. Мысалы: қарсыластардың тұздықтарының біреуі №7, екіншісі №8 отауларында жатса, онда №7 тұздығының күші басымырақ болады. Тұздықтың күші 20-30 құмалаққа шамалас.

18. Клуб біріншілігі.

Ойнаушылардан басқа балалардың қызығушылығын ояту, үйірмеге тарту, біріншіліктің дәрежесін өсіру.

19. Клубаралық жарыстарға дайындық.

Үйірмедегі топта жарыс ұйымдастырып, ішіндегі балаларды іріктеп дайындау. Жолдастық кездесулер ұйымдастыру.

20. Клубаралық жарыстарға қатысу.

Ойын деңгейін және өз қабілетінді көрсету. Бағдарламаның техникалық жағдайы және қамтамасыз етілуі. Жарысқа керек қажеттілік, спортшылардың суреттері, кестелер, жарыстардың бейне

жазулары, құмалақтар /жеткілікті санымен/, тақталардың қажеттілігі осы бағдарламаны сәтті игеру үшін үлкен септігін тигізеді. Балалардың шеберлігін шыңдау үшін жарыстарға белсене қатысу.

21. Қорытынды.

Балалардың тоғызқұмалаққа деген қызығушылық, талпыныс, көзқарастарын қорытындылау.

Оқыту барысы нәтижесінде баланың міндеттері:

ойынның ережесін білу;

ойыншы және ойынға деген негізгі қажеттілікті білу;

тоғызқұмалақ ойнайтын белгілі спортшыларды зерттеу;

ойын барысындағы жеке, топтың және ұжымдық әдіс-тәсіл әрекеттерін біліп түсіну;

жүрістерді есептеу;

кез келген кезеңде ойынның жүрісін түсіндіру;

жарыстарға қатысу;

ойынның жүрісін логикалық түрде талдау.

Күтілетін нәтижелер:

1-жыл. Тоғызқұмалақ ойынының шығу және даму тарихын біледі.

Ақылмен ойлау, есте сақтау, есептеу жағынан ойыншының шыдамдылығы жетіледі.

Тоғызқұмалақ сөздігін біледі.

Ойын ережелері: тұздық алу, жүріс түрлері, жүріс дәлдігі.

1-жыл. Ойынның негізгі ережелері тұздық алу, жүріс түрлері, жүріс дәлдігі, атсырау, қырғыз қорғанысы, ойынды жазу, комбинацияларды меңгеру.

Жарыстарда жеңіске қол жеткізу.

Балаларға арналған әдебиет:

Ә. Ақшораев, «Тоғызқұмалақ даналығы», Тараз – 2000 ж.

Д. Үмбетов, «Тоғызқұмалақ әліппесі». Пән мұғалімдері мен оқушыларға арналған оқулық. Қостанай қ., 2005 ж.

Б.Төтенаев, «Қазақтың ұлттық ойындары», Алматы, «Қайнар» баспасы, 1994 ж.

Жұмағожина Р., Балалар ойыны - тәрбие құралы. “Бастауыш мектеп”, 1993 ж.,

Рахымқұлов., Тоғыз құмалақ. Алматы. 1957 ж.

Молдагаринов А., Қазақтың балалар ойындары. Алматы. “Жалын” 1998 ж.

Педагогтарға арналған әдебиет:

Халық ойыны «Тоғызқұмалақ» бойынша әдістемелік әзірleme сабағы.

Ә.Ақшораев., М.Ноғайбаев. Тоғызқұмалақтан факультативтік сабақтар (әдістемелік нұсқау). Тараз, 2009 ж.

Қоянбаев Р. Білім беру және оқыту теориясы. Алматы. 1990 ж.

Тәнікеев. Қазақтың ұлт-спорт ойындары. Алматы 1957 ж.

Төтенаев Б. Қазақтың ұлттық ойындары. Алматы. 1987 ж.

К.Д. Ушинский, Балаларды тәрбиелеу және оқыту жөнінде таңдамалы пікірлері.

Сағындықов Е., Ұлттық ойындарды тәрбие жұмыстарында қолдану. “Қазақстан мектебі”.

Сағындықов Е., Ойын – тәрбие құралы. “Білім және еңбек”.

Сағындықов Е., Халық ойындарының балаларды тәрбиелеудегі рөлі. “Қазақстан мектебі”;

М. Болғамбаев., Қазақтың ұлттық спорт түрлері. Алматы: Қайнар, 1983 ж.

**Ақмола облысы, Көкшетау
қаласы
Әулет мектептен тыс жұмыс
орталығы
«Қайнар» балалар аулалық клубы
қосымша білім беру педагогі
Қосқұлақова З. С.**

«Жаңа толқын» үйірмесінің бағдарламасы

Түсініктеме

«Дизайн» сөзі әрбір жерде таралған. Дизайн көпсапалы. Барлық бұйымдардың өзінің дизайны болады: орындықтың, компьютердің, мектептің, матадағы өрнектің, киім коллекциясының, ресторанның, бутербродтың, т.б. Адамның әрбір саласында бұл термин әртүрлі ұғымды білдіреді: ол бұйымның қалай көрінетіні мен жобаның үдерісі; дайындалған соң соңғы нәтижеге жетуі.

Айналамыздағы шындықтың эстетикалықкөрінісі адамның жанының дамуына, оның көзқарасына, білімділігіне, дәлеліне, тәрбиелеу жағдайына, мінезіне байланысты.

Ұсынылған бағдарлама оқушыларды бастапқы дизайнның теориясы және практикасымен таныстырады.

Ұсынылған бағдарлама оқытуда қажет, өйткені дизайнерлердің жұмысымен керек кезде ғана (тұрғын үйдің интерьерін, кеңсе жайын

жасаған кезде, көп табиғи материалдарды қолданып, түстерді жақсы біріктіріп, декор элементтерін қосып кірістіреді) дизайн өнері туралы көп білгің келіп, өз еркіңмен сомдалған композицияларды құрастырғың келеді.

Бұл бағдарламаның маңызы зор, өйткені ұйымдасқан қоғам ортасының эстетикасы молайып, кеңейеді. Дизайнмен айналысқан кезде оқушыларды кәсіби бағдарлауға, денсаулығын нығайтуға, өзінің кәсіби тағдырын шешуге, шығармашылық еңбегін арттыруға, жеке дамуына қажетті жағдай жасалынады.

Бағдарламаның мақсаты: дизайн сабақтары арқылы балалардың көркем-эстетикалық талғамын дамыту; дизайн жобалау мен дизайнерлердің жұмыстарымен танысу барысында оқушылардың мәдениетін қалыптастыру.

Бағдарлама 12-17 жастағы бірінші жыл оқитын оқушыларға арналған.

Сағат саны аптасына - 6 сағат.

Бағдарламаның мазмұны:

Бағдарламаның құрамына бірнеше модульдер жатады:

интерьер дизайны;

киім дизайны ;

сәндік-қолданбалы өнер.

Ұсынылған авторлық бағдарлама «Киім және интерьер дизайн студиясы» дизайнердің негізгі жұмыс объектілерімен таныстырады: жиһаз, тұрғын үй интерьерінің дизайны мен киімнің көркемделуі және тігу технологиясы.

Кіріспе сабақ. Дизайндағы композиция (6 с.)

№ 1 бөлім. Интерьер дизайны (36 с.)

Интерьер дизайны. Интерьер тарихы. Стильдер жөнінде түсініктеме.

Тұрғын үй интерьері. Тұрғын үй интерьерінің композициясын құрастыру.

Үй жиһазының орналасуы мен құндылығы, жиһаз жасау материалдары.

Бұл бөлім оқушыларды интерьерді құрудың түрлі стилдерімен, тұрғын үй интерьерін құрастыруға арналған негізгі композиция заңдарымен таныстырады. Интерьердегі гармониялық түстің үйлесуін қарастырып, интерьердегі жиһаздың түрлерімен таныстырады.

Практикалық сабақтар:

Үй бөлмесін таңдап салу (ас, қонақ, жатын, балалар бөлмелері);

Жиһаздың түсті эскизін салу.

№ 2 бөлім. Бөлінген эмаль техникасы (36 с.)

Стилизация техникасы. Натюрморт суретінің бағыты. Натюрморттың суретін салу. Натюрморт суретінің стилизациясын жасау. Сыммен инкрустациялау техникасы.

Практикалық сабақтар:

Эскизді негізде салу.

Сымды суреттің бойымен жабыстыру.

Сұйық бояу дайындау, құю операцияларын жүргізу.

№ 3 бөлім. Кестелеу технологиясы (54 с.)

Кестелеу технологиясы. Көрнекіліктермен жұмыс. Кестеленген картинаның үй тұрмысындағы мағынасы.

Практикалық сабақтар:

Тігудің әдістеріне үйрету.

Эскиз жасау бойынша тігу.

№ 4 бөлім. Киім дизайны (36 с.)

Өнердің стильдері (классикалық, спорттық). Қазақ ұлттық киімі мен ою-өрнектері. Киімді өрнектеу техникасы. Әйел және ер адам киімінің стилі мен эскиздерінің жасалуы.

Практикалық сабақтар:

Ою-өрнектің шаблонын дайындау.

Қатырма қағаздан қуыршақ жасау.

№ 5 бөлім. Сәндік-қолданбалы өнер (48 с.)

Қазіргі заманға сай киімнің безендірілуі. Моншақ, білезік, сырғаның моншақтан жасалынуы. Өру технологиясы.

Практикалық сабақтар:

Моншақтар, білезіктер мен сырғаларды моншақтан жасау.

**Тақырыптық-күнтізбелік жоспар
2-оқыту жылы**

№	Тақырып	Сағат саны	Тәжірибе	Теория
1	Кіріспе сабақ. Дизайн саласының таралымы: интерьер жөнінде түсініктеме	3		
2	Дизайндағы композиция. Композиция заңдары мен түс негіздері.	3		
	Интерьер дизайны			
3	Интерьер тарихы. Стильдер жөнінде түсініктеме.	6		
4	Тұрғын үй интерьері. Тұрғын үй	6		

	интерьерінің композициясын қарастыру			
5	Үй жиһазының орналасуы мен құндылығы. Жиһаз жасау материалдары	6		
6	Үй бөлмесін таңдап салу (ас, қонақ, жатын, балалар бөлмелері)	6		
7	Бөлмені таңдау. Жиһаздың түсті эскизін салу	6		
8	Ас ішетін бөлменің дизайны. Картинаның қонақ пен ас ішетін бөлмедегі басты рөлі	6		
	Бөлінген эмаль техникасы			
9	Стилизация техникасы. Натюрморт суретінің бағыты. Натюрморттың суретін салу	6		
10	Натюрморт суретінің стилизациясын жасау	6		
11	Сыммен инкрустациялау техникасы. Эскизді салу	6		
12	Инструменттер мен материалдарды дайындау. Эскиздінегізге салу. Сымды жабыстыру	6		
13	Сұйық бояу дайындау. Құю операциялары. Кептіру	6		
14	Шығармашылық жобаны қорғау	6		
	Кестелеу технологиясы			
15	Көрнекіліктермен жұмыс. Кестеленген картинаның үй тұрмысындағы мағынасы	6		
16	Кестені таңдау. Тігудің әдістеріне үйрету	6		
17	Эскиз жасау. Суретті негізге бастыру. Эскиз бойынша тігуді бастау	6		
18	Кестенің тігуін аяқтау. Рамкамен ресімдеу	6		
19	Ұлттық стилизация туралы түсініктеме. Қазақтың ою-өрнектері және оның пішінінің өзгеруі.	6		
20	Қазақ стилінде орындалған кесте. Ине кілемін тігу техникасы туралы	6		

	түсініктеме.			
21	Стилизация техникасында орындалатын суретті түспен салу. Матаға енгізу	6		
22	Ине тігісі технологиясы. Эскиз бойынша тігуді бастау. Тігуді орындау	6		
23	Матаның оң жағын желімдеу. Кептіру, кестені рамкамен ресімдеу	6		
	Киім дизайны			
24	Өнердің стильдері (классикалық, спорттық)	6		
25	Әйел киімінің стилі. Ер адам киімінің стилі	6		
26	Ер адам киімінің эскиздері	6		
27	Қазақ ұлттық киімі. Эскиз салу	6		
28	Қазақтың ою-өрнектері туралы мағлұмат.	6		
29	Киімді өрнектеу техникасы	6		
	Сәндік-қолданбалы өнер			
30	Қазіргі заманға сай киімді безендіру	6		
31	Моншақ, білезік, сырғаның моншақтан жасалынуы	6		
32	Өру технологиясы	6		
33	Үлгімен жұмыс жасау	6		
34	Моншақтың өру	6		
35	Білезік, сырға өру	6		
36	Қорытынды сабақ	6		
		216		

Күтілетін нәтиже:

оқушылардың сөздік қоры дизайн түсініктемелерімен толықтырылады;

бейне жасаудағы композицияның жалпы ережелеріне түсінік беріледі;

интерьер жасаған кезде түрлі стильдердің негіздерін білетін тұлғаны қалыптасады;

қазіргі заманауи сурет-конструкторлық қызметінің дизайнын жетік үйренеді, меңгереді.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Вершинникова Е.Г., Игнатъев Р.В. Мектептегі дизайн сабақтары: 5-9 класс/ авт.-сост. - Волгоград: Учитель, 2010.-151 с.
2. Пәтердің интерьері [Текст]. - М.: Вече, 2000.-208 с.-«Үй шебері» сериясы).

Қорытынды

Аула клубтары қызметін жүйелі түрде ұйымдастыру қызығушылық, ұйымдастырылмаған шығармашылық дамыған атмосферада тұлғаның шығармашылық қабілеттерін анықтау және дамытудың, өз ойын білдірудің негізі болып табылады. Қызығушылығы бойынша үйірме сабақтары арқылы тілдесуді белсендіру процесі жүретін әртүрлі қызмет жағдайында тәрбие үдерісіне қоғамды тарту - балаларды әлеуметтендіру жүйесі болады. Дәл осы жерде кез келген клуб қатысушының өнер құралдары арқылы адамгершілік және шығармашылық қасиетін ашу педагогикалық әсердің тәрбиелеу эффектісі анықталады.

Мәдени-бұқаралық акцияларда халықтың белсенділігі және қызығушылығы нәтижесін бақылау барысында әуесқой бірлестіктер мен клубтар желісін тұрғын үй алабындағы кеңейту қажет екенін көрсетті, себебі әрбір адамның тұрғын үйден шалғай орналасқан ұйымдарға бару мүмкіндігі болмайды. Сондықтан тұратын жері бойынша клубтардағы бос уақыт акцияларына ата-аналар, ықшам аудан тұрғындары қызығушылықпен қатысады.

Осы жинақта жастар саясатының бос уақыт пен әлеуметтік тәрбие жұмысы бойынша өзекті бағыттар, кәмілетке толмағандар мен жастардың тұратын орны бойынша әлеуметтік-тәрбие жұмысы мен бос уақытын ұйымдастыру жүйесін сақтайтын және дамытатын міндеттері анықталған тәжірибелер ұсынылған.

Аталған жинақ білім беру ұйымдарын тұратын жері бойынша аула клубтарына, бос уақыт ұйымдарына жасөспірімдердің құқық бұзушылықтың алдын-алу шараларына, педагогтердің кәсіби құзыреттілігін көрсету және дамытуға жағдай жасауға назар аударуы қажет.

Введение

"Нужны дворовые клубы. Такие клубы помогают молодежи определяться, найти профессиональный путь в жизни. Говорят, что всемирный производитель айпадов - Стив Джобс начинал это с друзьями в дворе клубе, где-то там в гараже придумал это. И нам надо задействовать клубы в школах, колледжах"

Нурсултан Назарбаев
(*совещание по дальнейшему развитию столицы*)

Организация работы с детьми и подростками по месту жительства – одна из актуальных проблем современности. Определенный опыт решения данной проблемы накоплен в республике.

В соответствии с Типовыми правилами деятельности видов организаций дополнительного образования для детей, утвержденными приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 14 июня 2013 года № 228, детский дворовый клуб является видом организации дополнительного образования для детей, что позволяет расширить их сеть и привлечь большее количество подростков, молодежи и педагогов.

Используемые понятия и термины.

Дворовый клуб по месту жительства детей - место (пространство) свободного общения, встреч, объединения по интересам самодеятельности и самоорганизации, активного общественного участия в решении индивидуальных и коллективных проблем; один из основных элементов социальной инфраструктуры, обеспечивающий реализацию разнообразных возможностей и интересов детей и молодежи сетью клубных формирований, оказывающий социально-педагогическую поддержку детям.

Дворовая площадка - государственный или иной объект спортивной или досуговой направленности, объединяющий малые архитектурные формы с элементами озеленения, находящийся в ведомственном подчинении комитетов по физической культуре и спорту, организаций образования, жилищно-коммунального комплекса,

на котором в летний период может быть организована досуговая занятость детей и молодежи.

Организация работы по месту жительства осуществляется через сеть спортивных секций, технических кружков, кружков художественной самодеятельности, любительских объединений, соответствующих времени.

В каждом клубе, как правило, устанавливается приоритетное направление работы, но учитывая то, что у детей, посещающих данный клуб, могут быть свои интересы, в годовом плане клуба должны быть запланированы интеллектуальные, спортивные мероприятия, мероприятия патриотической, эстетической и духовно-нравственной направленности. То есть работа должна быть комплексной и систематичной. Педагог-организатор руководит, как правило, работой по одному из направлений деятельности: спортивным, туристско-краеведческим, эколого-биологическим, научно-техническим, военно-патриотическим, художественно-эстетическим, и должен знать особенности его организации.

Каждый детско-подростковый клуб ведет совместную работу со школой. Совместную работу со школой обязательно ведут как клубы, находящиеся при школах, так и отдельные юридические лица.

В основном, совместно со школой проводятся праздничные концертные программы, традиционно отмечаются 1 сентября, День учителя, Новый год, Масленица, 8 Марта, Наурыз, День космонавтики, День Победы, День защиты детей. Кроме того, совместно со школой могут проводиться спортивные соревнования, турниры по мини-футболу, баскетболу, волейболу, национальным играм и пр. Клуб может объединяться со школой для проведения различных акций, например, экологических, «недели добра» и пр. В совместное планирование включаются Дни открытых дверей, встреча с различными специалистами, профориентационная работа.

Для успешного осуществления клубной работы необходимы разнообразные методические разработки по организации досуговой деятельности детей и молодежи.

В каждом Дворовом клубе накопился свой определенный опыт работы, передающийся от опытных педагогов молодым специалистам и студентам, проходящим практику в клубах.

В Сборнике образовательных учебных программ дополнительного образования и методических разработок для Дворовых клубов представлен передовой опыт работы педагогов дополнительного образования, авторские образовательные программы и методические разработки, педагогические технологии (городов Караганда, Костанай, Кокшетау, Петропавловск, Актобе, Курчатов), направленные на создание единой системы организации деятельности

дворовых клубов, которые служат почвой для самовыражения, развития и выявления творческих способностей личности.

Сборник окажет методическую помощь педагогам-организаторам и педагогам дополнительного образования в подготовке и проведении мероприятий, при составлении учебно-тематических планов, в организации учебно-воспитательного процесса в клубе в целом.

Полноценная работа дворовых клубов является залогом здорового образа жизни молодежи и профилактики наркомании и преступности в подростковой среде.

Программа развития детско-подростковых клубов г. Караганды

Автор идеи: Сухорукова Н.Е., кандидат педагогических наук, директор КГКП «Шахтер».

Разработчики: А.Ы. Дементьева, заместитель директора по УВР.

Ю.А. Дементьева, старший преподаватель предмета литературы технологического колледжа при КарГТУ.

Введение

«Мы должны соответствовать социально и материально уровню тех государств, в сообщество которых стремимся войти», - сказал Президент в своем обращении к народу. Но мировое сообщество определяется не уровнем материальных благ, а сознанием общества, его гражданской позицией и активностью жизни. Нашим детям предстоит представлять страну в мировом сообществе уже через несколько лет.

Одной из важных государственных задач на современном этапе развития страны является формирование навыков активной жизненной позиции, гражданского сознания и физического и эстетического развития лидеров молодежи как основной направляющей формы воспитания полноценного Казахстанского общества.

По данным МВД РК о правонарушениях в городе и области, растет детская и подростковая преступность, все больше и больше детей оказываются в списках «трудных» и ставятся на учет в организациях образования. Причины роста детской преступности, проявления агрессии и рождения девиантного поведения кроются, по ложным предположениям, в самих подростках, но, как выяснено, причины нужно искать в недостаточной подготовленности взрослых людей в вопросах работы с молодежью.

В большинстве случаев преступления совершаются подростками из-за неправильного распределения своего свободного времени. Дети

предоставлены самим себе, а досуговая деятельность просто не может быть проработана детьми и подростками самостоятельно.

В связи с вышеизложенным, назрела необходимость создания места, где дети и подростки не только целенаправленно и с пользой будут проводить свой досуг, но и реализуют свой спортивный, творческий и лидерский потенциал, а так же проявят гражданскую активность, воспитывая в себе тягу к здоровому образу жизни и патриотизм.

Подобным местом наравне со спортивными школами и секциями, ДДЮ, МАНЮИ и другими внешкольными организациями дополнительного образования стали детско-подростковые клубы (ДПК). Работа в клубах должна соответствовать всем нормативным правовым требованиям государства.

Отсюда следует, что необходимо создание единой программы развития ДПК, для целенаправленной спортивно-оздоровительной, учебно-воспитательной и досуговой работы. В программе должны быть освещены тематические планы, финансовое и материальное обеспечение, также выявлены возможные изменения посещаемости клубов, уровень преступности несовершеннолетних в районе, развития новых форм деятельности (например, кружков, курсов).

Программа должна учитывать особенности направлений клубов, контингент участников и место расположения клуба, также развитие новейших современных технологий, политические и нравственные изменения, патриотическое и семейное воспитание. Для этого в долгосрочную программу развития должны быть включены мониторинговые и диагностические исследования, что приведет к более четкому и конкретному отслеживанию изменений социального и количественного состава детей и подростков, привлеченных к ведению здорового образа жизни.

Пояснительная записка

Данная программа разработана на основе Конституции РК, Указа Президента РК «О Государственной программе развития физической культуры и спорта на 2007–2011 годы», Государственной программы функционирования и развития языков на 2001 – 2010 годы», Закона РК от 8.08.2001 года № 345-III «О правах ребенка в РК», концепции государственной молодежной политики РК, Программы РК «О патриотическом воспитании граждан РК на 2006 – 2008 годы», Закона РК «Об образовании в Республике Казахстан» от 1.06.2003 года, положения о детско-подростковых клубах КГКП «Шахтер».

Программа продиктована современными реалиями и требованиями времени, необходимостью создания единых требований к работе детско-подростковых клубов.

Актуальность программы

В XXI веке, современном, креативном, интерактивном, необходимо создание направления для развития системы воспитания в разных сферах жизни общества. Одной из таких сфер является образование, каким бы оно не было: среднее, средне-специальное, высшее, либо дополнительное. Так как одним из главных приоритетов для развития страны является воспитание конкурентноспособной молодежи, то дополнительное воспитание, главной целью которого становится развитие здорового образа жизни и формирование Казахстанского патриотизма, полученное детьми и подростками в детско-подростковых дворовых клубах, явится еще одной ступенью для процветания государства, но только если эта работа будет отвечать всем государственным нормативным и правовым стандартам.

Цель программы: утверждение и введение единых требований к работе детско-подростковых дворовых клубов города и области, с учетом особенностей направления работы, для воспитания достойной конкурентно способной молодежи.

Реализация поставленной цели предполагает выделение следующих **приоритетов:**

- Формирование здорового образа жизни;
- Обеспечение социальных прав детей и подростков города;
- Создание условий для интеллектуального и физического развития детей и подростков города;
- Создание условий для профориентации подростков;
- Вовлечение молодежи в процессы, происходящие в городе;
- Поддержка и стимулирование позитивной общественной инициативы детей и подростков города.
- Развитие досуговой деятельности молодежи;
- Снижение уровня негативных явлений в городе среди подростков.

Задачи программы:

- Выработать единую целенаправленную стратегию развития клубов;
- Создать достойную материально-техническую и финансовую базу ДПК;
- Привлечь большее количество детей и подростков в клубы;

- Воспитывать эстетические, нравственные патриотические ценности у молодежи;
- Развивать активную жизненную позицию молодежи, творческие, лидерские и спортивные способности;
- Пропагандировать здоровый образ жизни;
- Проводить мероприятия по предупреждению табакокурения, наркомании, алкоголизма, СПИДа;
- Снизить уровень преступности районов, в которых расположены клубы.

Содержание программы:

Программа содержит следующие разделы:

- Перспективный тематический план развития клуба (воспитательные мероприятия, семинары, тренинги, соревнования, игры, конкурсы, выезды, посещения);
- Развитие кружковой работы клуба (наименование и направление кружка, цели задачи, перспективы);
- Мониторинг;
- Материально-техническое и финансовое обеспечение для работы клубов;
- Ожидаемые от работы клуба результаты;
- Приложения (Форма составления отчетности; мониторинговая карта; индивидуальная диагностическая карта инструктора-методиста; систематизация работы кружка; форма оформления сценария мероприятия).

Концепция программы.

1. Общие положения:

4.1. Понятие о ДПК.

Детско-подростковые клубы создаются и закрываются на основе приказа КГКП «Шахтер», акимата города, отдела культуры и развития языков города Караганды и направлены на организацию досуговой деятельности детей и подростков.

4.2. Цели и задачи ДПК.

Главная цель – создание условий для всестороннего развития и социальной адаптации детей и подростков, раскрытие и реализация их потенциала. Клубы создаются с целью организации досуговой деятельности детей и подростков по месту жительства, для воспитания активной жизненной позиции и здорового образа жизни, профилактики правонарушений среди несовершеннолетних, повышения культурного уровня, толерантности у различных возрастных категорий. В задачи клубов входит: развитие системы культурно-досуговых и спортивных-массовых мероприятий, формирующих навыки проведения активного,

творческого досуга, способствующих совершенствованию физических возможностей, духовному росту и т.п.

5. Обоснование создания программы.

Импульсом к созданию программы послужила необходимость выработки единых требований к работе ДПК, но с учетом особенностей направления клуба, а так же систематизации проведенных мероприятий и соревнований для реализации цели создания дворового клуба и выявления позитивных изменений деятельности клуба на основе поставленных задач.

6. Креативность и принципы программы.

Новизной программы является использование блочно-модульной системы для учета формы и направленности воспитательных мероприятий, проводимых в клубах.

Программа учитывает следующие принципы работы ДПК:

- Принцип добровольности (свобода членства и участия в клубе);
- Принцип разновозрастности (объединение в клубах людей разных возрастов);
- Принцип социальной направленности (организация внутренней и внешней воспитательной среды, способствующей позитивной социализации детей и подростков);
- Принцип личной ориентированности (индивидуальный подход к каждому, учет требований и желаний участников клуба);
- Принцип интегративности (В одном месте собраны не только люди разных возрастов, но и разного социального положения, национальности, интересов);
- Принцип коммуникативной направленности жизнедеятельности (создание условий для развития навыков общения);

7. Блочно-модульная система работы клубов. Данная система подразумевает позитивную и практическую направленность работы клубов. Подобная система удобна для анализа воспитательной работы в клубе, а так же она не навязчиво и продуктивно реализует поставленные перед клубом цели и задачи.

Блок – это подразделение работы на определенные временные отрезки для учета изменения контингента участников, роста/снижения уровня преступности, негативных явлений, агрессии среди детей и подростков, эффективности воспитательной работы клуба. В данной программе блок включает один квартал года (три месяца с начала года). Таким образом, для достижения поставленных в долгосрочной (2009 – 2011 годы) программе целей, необходимо разделить работу клуба на 12 блоков (4 блока в год).

Каждый блок подразделяется на семь **модулей**, в соответствии с которыми нужно строить всю работу клуба, включая кружковую и секционную.

Модуль (от лат. *Modulus* мера) – это определенно заданное направление, в котором должна строиться работа клуба в период каждого блока.

Каждый блок рассчитан на 7 модулей, т.е. за один блок нужно провести 5 – 7 мероприятий по определенным модулям, последовательность которых возможно варьировать в зависимости от времени года, особенностей месяца и направления клуба, а так же предпочтения участников клуба.

В программе представлены следующие модули:

Модуль «Эстетика» – предусматривает проведение мероприятий, соревнований, семинаров, поездок, экскурсий, направленных на развитие нравственных качеств у детей и подростков. Например, проведение мероприятия, посвященного Дню 8 марта, конкурс очерков или портретов «Мамины глаза», проведение круглого стола «Наши мамы», семинара «Как не обидеть родителей», соревнований «Супер мама», футбольный матч «Кубок женской лиги», экскурсия в гости к многодетной матери двора «Подвиг матерей» и т.п.

Модуль «ЗОЖ» – предусматривает проведение мероприятий, соревнований, семинаров, поездок, экскурсий, направленных на формирование и развитие здорового образа жизни, профилактику табакокурения, алкоголизма, наркомании ВИЧ и СПИДа и др. Например, мероприятие «СПИД – реальность или миф», конференция «Наркотики. За и против», соревнования по любому виду спорта «Кубок здорового и успешного», веселые старты «Бегом от рюмки», тренинг «Советы другу ВИЧ-инфицированного», диспут «Легкие наркотики – правомерно ли понятие?», танцевальный марафон «Музыка против алкоголизма», а также различные конкурсы плакатов, статей, писем в редакцию и т.п.

Модуль «Экология» – предусматривает проведение мероприятий, соревнований, семинаров, поездок, экскурсий, направленных на защиту природы, улучшение экологической ситуации района, города, области. Например, экопрогулка «Бабье лето», экоэксперимент «На уборку становись», чистый четверг «Приведи в порядок свою планету», конкурсная программа «Флора и фауна Казахстана», экоочерк «Улица, на которой я живу», спортивный марафон в защиту животных, внесенных в красную книгу «Кубок беркута», турнир маленьких принцев «Убери свою планету», интеллектуальная игра «Поле чудес» «Мир растений» и др.

Модуль «Право» – предусматривает проведение мероприятий, соревнований, семинаров, поездок, экскурсий, направленных на

формирование активной жизненной позиции среди детей и подростков. Например, проведение правовой игры «Суд над хулиганством», семинар «Как научиться принимать серьезные решения», тренинг «Я и власть», интеллектуальный марафон «Мои права и обязанности», открытый микрофон «Разговор с акимом», диспут «Нужно ли соблюдать закон», футбольный матч «Кубок законопослушного подростка», конкурс очерков «Я б в правительство пошел, пусть меня научат...» и др.

Модуль «Патриотизм» – предусматривает проведение мероприятий, соревнований, семинаров, поездок, экскурсий, направленных на военно-патриотическое воспитание детей и подростков. Например, конкурс плакатов «С чего начинается родина», семинар «Горжусь страной», диспут «Там хорошо, где нас нет? За и против», экскурсия «Дом, в котором мы живем», спортивные соревнования по любым видам спорта «Казахстан, вперед!», турнир рыцарей «Я – патриот», конкурс очерков «Страна будущего», мероприятие, посвященное Дню вооруженных сил Казахстана, «Посвящение в мужчины» и др.

Модуль «Семья» – предусматривает проведение мероприятий, соревнований, семинаров, поездок, экскурсий, направленных на семейное воспитание, развитие и формирование «Семейных ценностей, отношений, связей», «Семейного уважения», «Семейной иерархии» и т.п. например, проведение раз в месяц родительских собраний на любую тему: «Причины возникновения детской агрессии», «Привычки моего ребенка», «Мой ребенок влюбился»; проведения раз в блок совместных с родителями тренингов по семейному воспитанию «Как найти общий язык?», «Переходный возраст. Как пережить это вместе?» с приглашением семейного психолога, проведение соревнований «Кубок отца», посещение и беседа с многодетными матерями и др.

Модуль «Будущее» (профориентация) – предусматривает проведение мероприятий, соревнований, семинаров, поездок, экскурсий, направленных на профессиональное воспитание и выбор будущей профессии. Например, составление при помощи психолога профессиограммы на каждого постоянного участника клуба, проведения мероприятий «Лучший в своей профессии», проведение конкурсов-ярмарок профессий «Твой выбор», приглашение специалистов различных направлений и профессий для проведения семинаров, бесед, конференций, практических занятий.

Данная система облегчит работу инструктора-методиста при выборе темы и вида мероприятия, а также систематизирует проведение воспитательных, учебных, кружковых работ.

**Перспективный тематический план
развития клуба (12 блоков)**

Название клуба:

Направление работы клуба:

Количество участников клуба:

Возрастные группы клуба:

Кружковая и секционная работа клуба:

Наименование кружка:

Направление деятельности:

Цель и задачи работы клуба:

Особенности работы (специфика, контингент, местонахождение, длительность работы клуба и др.):

**Примерный тематический план
(без учета общих мероприятий, проводимых КГКП «Шахтер»)**

Блок	Модуль	Тема и вид мероприятия	Ответственный	Сроки выполнения	Примечания (специфика и сложности подготовки и проведения)
1	ЗОЖ			Январь-март	
	Эстетика			Январь-февраль	
	Экология			Февраль	
	Право			Февраль-март	
	Патриотизм			Март	
	Семья			Март	
	Будущее			Февраль	
2	ЗОЖ			Апрель-июнь	
	Эстетика			Апрель-май	
	Экология			Май	
	Право			Май-июнь	
	Патриотизм			Июнь	
	Семья			Июнь	
	Будущее			Май	
3	ЗОЖ			Июль-сентябрь	
	Эстетика			Июль-август	
	Экология			Август	
	Право			Август-	

				сентябрь	
	Патриотизм			Сентябрь	
	Семья			Сентябрь	
	Будущее			Август	
4	ЗОЖ			Октябрь-декабрь	
	Эстетика			Октябрь-ноябрь	
	Экология			Ноябрь	
	Право			Ноябрь-декабрь	
	Семья			Ноябрь	
	Будущее			Декабрь	
	Патриотизм			Декабрь	
5	ЗОЖ			Январь-март	
	Эстетика			Январь-февраль	
	Экология			Февраль	
	Право			Февраль-март	
	Патриотизм			Март	
	Семья			Март	
	Будущее			Февраль	
6	ЗОЖ			Апрель-июнь	
	Эстетика			Апрель-май	
	Экология			Май	
	Право			Май-июнь	
	Семья			Июнь	
	Будущее			Июнь	
	Патриотизм			Июнь	
7	ЗОЖ			Июль	
	Эстетика			Июль-сентябрь	
	Экология			Июль-август	
	Право			Август	
	Патриотизм			Август-сентябрь	
	Семья			Сентябрь	
	Будущее			Сентябрь	
8	ЗОЖ			Октябрь-декабрь	
	Эстетика			Октябрь-ноябрь	
	Экология			Ноябрь	

	Право			Ноябрь-декабрь	
	Патриотизм			Ноябрь	
	Семья			Декабрь	
	Будущее			Декабрь	
9	ЗОЖ			Январь-март	
	Эстетика			Январь-февраль	
	Экология			Февраль	
	Право			Февраль-март	
	Патриотизм			Апрель-июнь	
	Семья			Апрель-май	
	Будущее			Май	
10	ЗОЖ			Май-июнь	
	Эстетика			Июнь	
	Экология			Июнь	
	Право			Май	
	Патриотизм			Апрель-июнь	
	Семья			Апрель-май	
	Будущее			Май	
11	ЗОЖ			Июль	
	Эстетика			Июль-сентябрь	
	Экология			Июль-август	
	Право			Август	
	Патриотизм			Август-сентябрь	
	Семья			Сентябрь	
	Будущее			Сентябрь	
12	ЗОЖ			Октябрь-декабрь	
	Эстетика			Октябрь-ноябрь	
	Экология			Ноябрь	
	Право			Ноябрь-декабрь	
	Патриотизм			Ноябрь	
	Семья			Декабрь	
	Будущее			Декабрь	

Развитие кружковой работы клуба

Наименование кружка (-ов):

1. Направление кружка:
2. Количество участников:
3. Возрастные группы:
4. Цели и задачи работы кружка:
5. Перспективы (планы на дальнейшие годы, участие в районных, городских, областных, республиканских мероприятиях, соревнования, конференциях и др.):
6. Содержание (описание работы) программы развития кружковой/секционной деятельности:
7. Примерная тематика занятий и мероприятий:
8. Совместная работа с кружками других ДПК, с НПО, молодежными организациями, образовательными, спортивными и здравоохранительными учреждениями:

Отчетность о работе в ДПК для инструкторов-методистов:

Отчет о работе клуба за прошедший блок, год;

Отчет о работе кружка/секции за месяц, по окончании реализации программы кружка.

(план сдачи отчетности см. в приложении № 1,2)

Ожидаемый от работы ДПК по программе результат.

Повышение интереса детей и подростков к целенаправленному проведению досуга;

Снижение подростковой преступности, негативных явлений в обществе среди подростков;

Формирование здорового образа жизни среди большего количества жителей города и области;

Привлечение для участия в клубе большего количества детей и подростков из социально незащищенных слоев общества (инвалидов, сирот, малообеспеченных, поставленных на учет и др.), и как следствие, увеличение охвата детей и подростков всех слоев населения;

Повышение уровня интеллектуального и спортивного развития у детей и подростков;

Развитие творческих и лидерских способностей у молодежи;

Воспитание у детей и подростков активной жизненной позиции;

Улучшение социальной картины в районе расположения клуба;

Привитие чувства Казахстанского патриотизма;

Воспитание здоровой конкурентно способной молодежи;

Достижение более высокого уровня работы внешкольной досуговой деятельности;

Формирование квалифицированных кадров по работе с детьми и подростками.

Мониторинг.

Мониторинг (от лат. Monitor предостерегающий) – отслеживание и контроль изменений, происходящих в работе клуба по результатам реализации целей и задач, поставленных в данной программе.

Мониторинг возможно провести при помощи заполнения каждое полугодия диагностических схем и таблиц по следующим параметрам:

Посещаемость (охват количества участников);

Преступность;

Привлечение социально уязвимых слоев общества;

Расширение кружковой деятельности;

Расширение направлений деятельности клуба.

Пример составления мониторинговой карты см. в приложении № 3

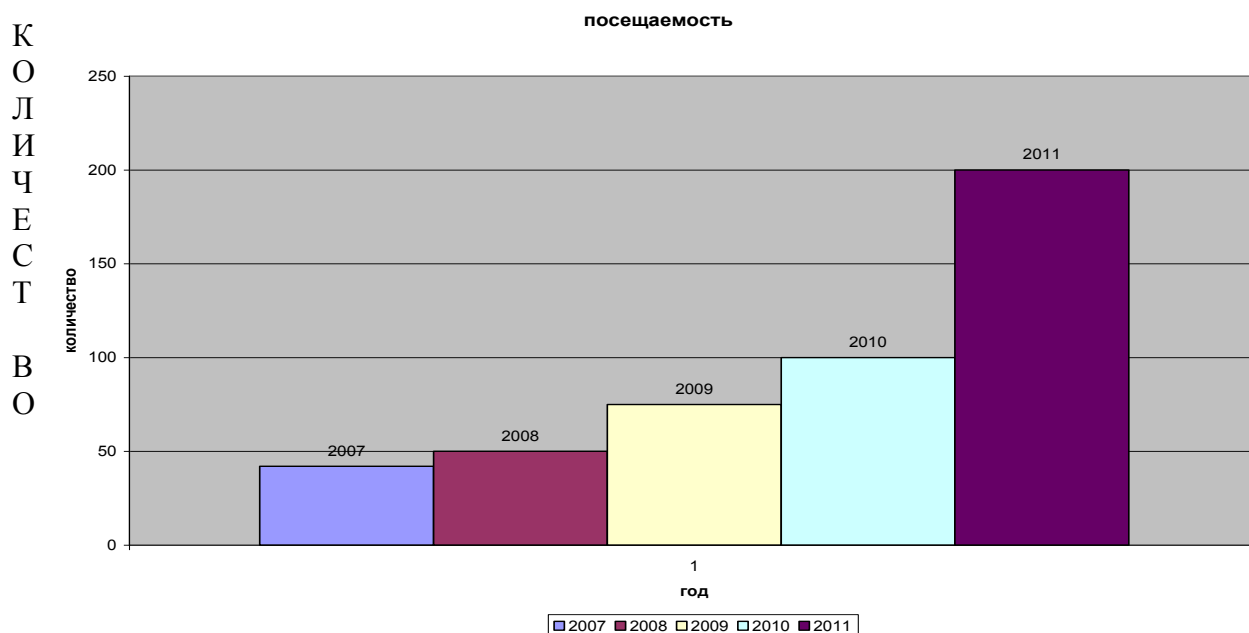
Приблизительные результаты изменений деятельности в клубе

«наименование клуба»

Например.

Изменение количественного состава участников клуба.

(постоянно посещающие)

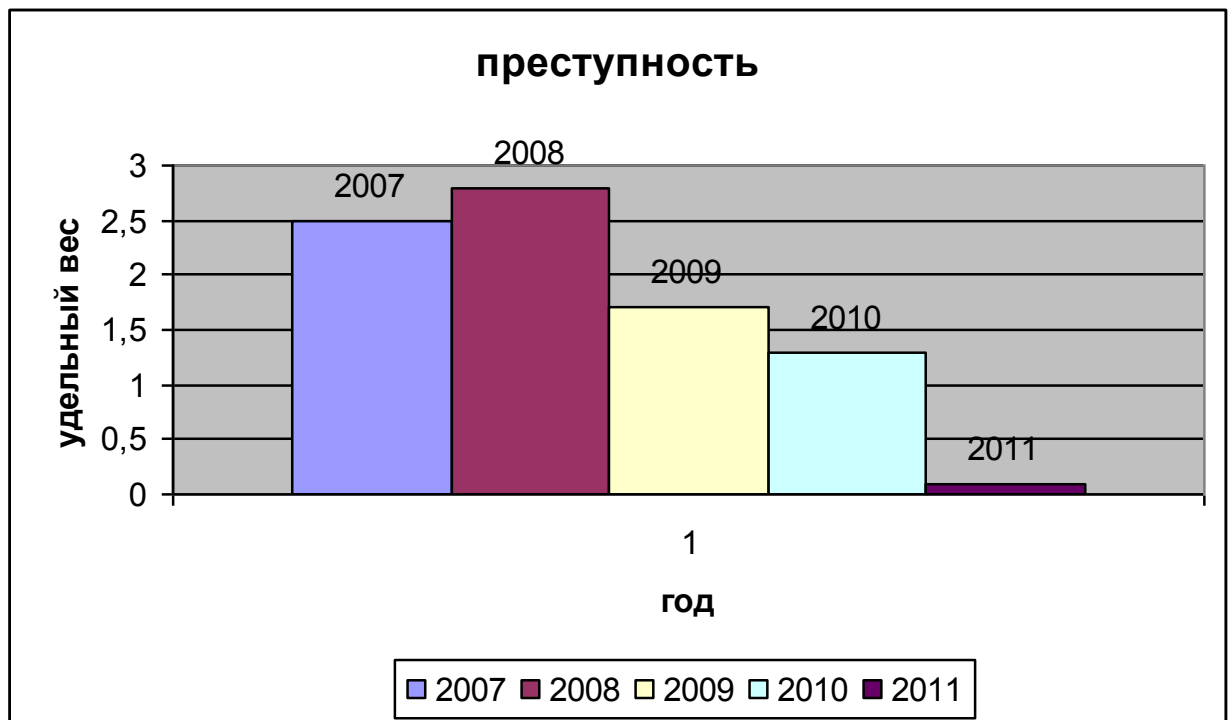

**Изменение социального состава участников клуба
(кол-во сирот, инвалидов, поставленных на учет и т.п.)**

К
О
Л
И
Ч
Е
С
Т
В
О

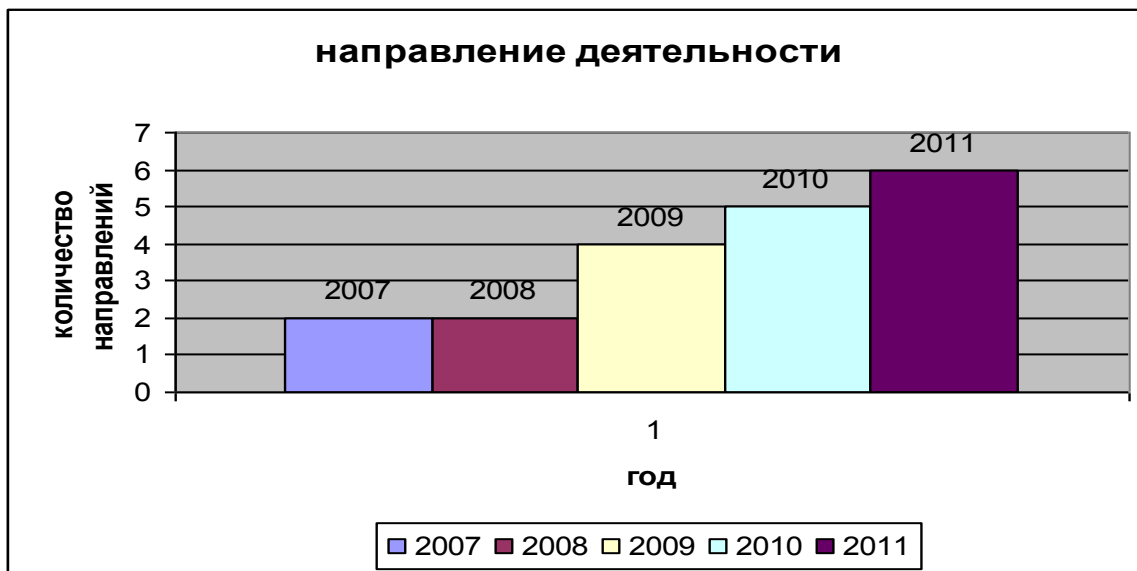
Рост/снижение уровня преступности в районе.

Расширение кружковой деятельности.

Расширение направлений деятельности клуба.

Материальное обеспечение развития клуба.

Год	Требуемое обеспечение	Сроки выполнение	Ответственный
2009			
2010			
2011			

Список оборудования будет зависеть от специфики направленности клуба, месторасположения и ремонтных работ, выполненных в клубе: компьютерное, музыкальное оборудование, спортивное снаряжение, декорации, костюмы, тренажеры, командная экипировка, канцелярские принадлежности.

Финансовое обеспечение.

2009	2010	2011

Приложения.

Приложение №1.

Отчет о проведенной работе за __ блок 20__ года.

Клуб:

Инструктор-методист:

Направление:

Количество участников:

Блок	Модуль	Мероприятие (соревнование, выставка, выезд, семинар, игра, экскурсия)	Участники (кол-во)	Присутствующий	Ответственный	Освещение в СМИ

Приложение: сценарий мероприятий, фотографии, газетные статьи, грамоты, рецензии (если имеются) и др.

Отчет о проделанной работе за 20__ год.

Наименование клуба:

Направление:

Инструктор-методист:

Наименование кружков:

Количество участников/постоянных участников:

Участники из социально уязвимых слоев (сироты, малообеспеченные, опекаемые, инвалиды, состоящие на учете/поставленные на учет):

Цели и задачи клуба:

Актуальность направления деятельности:

Анализ проделанной работы:

Описание и оценка проведенных мероприятий, качество проведения, собственная оценка работы, отзывы присутствующих, СМИ, проверяющих;

Приобретенное оборудование, переоформление,

Открытие новых кружков и анализ работы кружка (участники, мероприятия);

Участие в общих для всех клубов мероприятиях и соревнованиях, а также в городских, областных, республиканских мероприятиях, соревнованиях;

Награды, поощрения, взыскания, докладные и др.

Участие в психологических, профессиональных тренингах и семинарах, а также посвященных здоровому образу жизни; оценка проведения и участия;

Совместная работа с психологом, НПО, другими клубами, внешкольными образовательными, спортивными, здравоохранительными, воспитательными, правоохранительными учреждениями;

Проведение экскурсий, поездки, посещения, выезды (цели и анализ);

Рейтинг.

Приложения: фотографии, диагностическая карта, мониторинг, поделки, грамоты.

Приложение № 2

Мониторинговая карта за __ полугодие 200__ года

Кол-во	Участники	Соц. уязвимые слои	Кружки	Направления	% преступности
1 блок					
2 блок					
3 блок					

К карте прилагаются диаграммы по тем же пунктам в сравнении с прошлым полугодием.

Приложение № 3

Диагностическая карта инструктора-методиста

ФИО инструктора-методиста:
Клуб:
Направление:
Цели и задачи работы инструктора:
Количество участников:
Наименование кружков:
Награды:
Поощрения:
Благодарности:
Прохождение курсов (повышения квалификации, языковые, психологические, спортивные, ЗОЖ и др.):
Сертификаты:
Рейтинг инструктора-методиста:
Участие в мероприятиях среди инструкторов-методистов, занятые места:
Собственная оценка деятельности:
Отзывы участников клуба, коллег, родителей, начальства:
Характеристика психолога:
Планы на следующий год:

Приложение № 4

Систематизация кружковой работы

Кружок	Кол-во участников	Направление	Проделанная работа	Перспективы работы
--------	-------------------	-------------	--------------------	--------------------

			(мероприятия, соревнования и др.)	кружка
1 блок				
2 блок				
2 блок				

Приложение № 5

Форма составления сценария мероприятия

Название:

Место и время проведения:

Цель:

Задачи:

Ведущие и участники:

Ответственные:

Оборудование (ТСО):

Оформление (декорации):

Вид (тип) мероприятия:

Раздаточный материал:

Жюри и гости:

План мероприятия:

8. Вступительное слово
9. Целеполагание
- 10.Содержание
- 11.Подведение итогов
- 12.Награждение победителей

Ход мероприятия:

Указать весь сценарный ход со словами ведущих, заданиями, конкурсами, напутственными и вводными словами и т.д.

Приложения: раздаточный материал, задание для жюри и т.п.

**Программа развития
психолого-педагогического сопровождения
подростков «группы риска» в ДЮЦВР города Петропавловск**

**КГУ «Городской детско-юношеский
центр внешкольной работы» города Петропавловска
Северо-Казахстанской области»,
педагог - психолог Багаутдинова З.А.**

Актуальность программы

Досуговая деятельность ДЮЦВР направлена на работу с детьми различных районов города, с различными возрастными группами, что является спецификой работы ДПК.

Одним из приоритетных направлений в деятельности Детско-подростковых клубов является работа с детьми и подростками «группы риска». Проводимая работа направлена на обширный территориальный охват и привлечение детей данной группы к досуговым занятиям в ДПК.

Проблема работы с детьми группы риска состоит в том, что бы создать необходимые условия для их успешной социализации, в комплексном индивидуальном воспитательном подходе позволяющем изучать его интересы, поддерживать, помогать преодолевать те проблемы, трудности с которым он может столкнуться в процессе обучения и жизнедеятельности.

Современное общество прогрессивно развивающееся несет в себе различные инновационные изменения, что требует от человека мобилизации не только интеллектуальных и физических, но и психологических ресурсов.

Мы взрослые стараемся идти в ногу со временем развиваясь, ставя перед собой цели, достигая их. Все ресурсы, жизненные навыки которые мы применяем - это наш опыт, складывающийся из реалий с которыми нам приходилось сталкиваться. Мы с вами пережили этапы перестройки политических и моральных ценностей, и пришли к развитию и становлению демократических и прогрессивных устоев общества. Наряду с положительными тенденциями развития нашего общества не возможно не замечать деграционные тенденции, это массовая алкоголизация, наркомания, проституция, психическое извращение личности, сектанство, тунеядство, бродяжничество, низкий моральный уровень людей. Все это приводит к тому что сильные молодые люди не находят своего места в обществе, и вычеркивают себя из полноценной и счастливой жизни. Слабое звено в

черере данных болезненных проявлений это дети и подростки. Оставаясь свободными от родительской и школьной опеки, они предоставлены сами себе. Приходит вопрос, чем заняться? И тут ребенка ждут соблазны: первый глоток алкоголя, первая затяжка сигареты, пробный бесплатный укол наркотиком, извращенные взрослые, и социальная паутина интернета. Все это деструктивные формы проведения свободного времени, но психика ребенка слаба и в процессе социализации и взросления ребенок нуждается в авторитете, будь, то родители, друзья или педагоги.

Зачастую этот авторитет несет с собой зависимость и моральное разложение. Категория детей «группы риска» одна из самых уязвленных в этом понимании. Предпосылок для этого масса - это отсутствие должного внимания со стороны семьи (формальное отношение к своим обязанностям родителей, неполные семьи, семьи с низким моральными ценностями, криминализованные семьи), проблемы в обучении, общении, различные врожденные или приобретенные заболевания.

Задача детско-подростковых клубов привлечь и занять детей «группы риска», обеспечить здоровый досуг, развить и привить творческие способности, помочь и поддержать в период взросления и социализации, переориентировать деструктивные проявления поведения, в процессе занятий воспитать в ребенке и подростке качества, позволяющие ему реализовать себя как успешную личность.

Цель программы:

- Усовершенствование психолого-педагогической поддержки детей «группы риска»
- Активизация педагогической работы с данной категорией детей.
- Повышение уровня посещаемости ДПК
- Сохранение и укрепление психологического и физического здоровья детей

Основные задачи:

- Осуществление комплексной коррекционной работы
- Оптимизировать положительный опыт, нивелировать опыт девиантного поведения, закрепить позитивные образцы поведения.
- создание условий для формирования культуры здорового образа жизни;
- создание условий для патриотического и духовно-нравственного воспитания, интеллектуального и творческого развития подростков.
- Создание благоприятной среды для работы с детьми «группы риска».

•Формировать мотивацию детей и подростков к обучению в кружках и секциях ДЮЦВР

Программы реализуется:

Реализуется на базе детско-подростковых клубов

Исполнители: методисты ДЮЦВР, педагог-психолог, педагоги-организаторы, педагоги дополнительного образования

Особенности работы ДПК:

Спецификой работы ДПК является работа с разновозрастной группой детей, свободный выбор досуговой программы, свободное посещение.

Территориально – находятся в различных районах города отдельно стоящие и пришкольные ДПК.

Психологические основы работы с «группой риска»:

1. Уважение личности ребенка и подростка
2. Индивидуально - ориентированный подход
3. Согласованность.
4. Принцип командной работы
5. Диалог
6. Запрос - ответ
7. Осмысление деятельности.

Направления:

- Информационно - обучающее
- Психодиагностическое
- Психолого-педагогическое
- Коррекционно – развивающее
- Адаптивное
- Физкультурно - оздоровительное
- Профилактическое
- Социально – правовое
- Учебно– методическое
- Нравственно – эстетическое

Формы реализации:

- Психолого-педагогическая диагностика
- Семинары
- Моделирование ситуаций
- Индивидуальная и групповая работа
- Беседы.
- Круглые столы
- Работа с родителями – Родительский круг
- Психологическая мастерская
- Арт-терапия

- Информирование
- Мониторинг
- Тренинги

• 1. Повышение информированности о работе детско-подростковых клубов.

• 2. Повышение статуса ДПК

• 3. Привлечение в клубы детей и подростков

• 4. Повышение профессиональной компетенции педагога-организатора и педагога дополнительного образования.

• 5. Создание благоприятной среды для работы с детьми «группы риска».

• 6. Создание и повышение ситуации успеха в ДПК .

• 7. Повышение престижа работы в дополнительном образовании.

Ожидаемый результат:

Этапы	Направление работы	Сроки	Формы и методы работы	Тематика	Совместная работа	Ожидаемый результат
2013	Информационно – просветительское направление.	В течение года годовой план работы ГДЮЦВР	Семинар-практикум Тематическая встреча Круглый стол Беседы Индивидуальное и групповое консультирование Диагностическая работа Тренинги Клубные и межклубные мероприятия Родительский круг Психологическая мастерская Заседания клуба психологической поддержки	Психолога – педагогическое направление Эстетического Направления ЗОЖ Профилактика девиантного поведения Патриотическое воспитание Экологическое воспитание Развитие творческого потенциала. Спортивно – массовое направление	Педагоги - организаторы Методисты Педагог-психолог. Совместно со спорт - отделом ДЮЦВР	
	Психодиа	В	Тесты, беседы,	Выявление	Педагог -	

	гностический мониторинг	течение года	опросы, анкетирование, наблюдение	проблемного поля.	психолог	
	Углубленная психолога – педагогическая диагностика	В течение года	Индивидуальная работа. По запросу.	Выявление степени риска	Педагог-психолог Педагог - организатор	
	Индивидуальная и групповая работа	В течение года по плану работы	Тренинги личностного роста Коммуникативные тренинги Занятия по арт-терапии, Тренинги саморегуляции, Психологические игры в группах.	Развивающие занятия творческой самости, переориентация и развитие личностных качеств, гармонизация внутреннего мира, повышение уровня самосознания и побуждение к саморазвитию, коррекция жизненной проекции.	Педагог - психолог	Усовершенствование работы и создание благоприятной среды для работы с детьми «группы риска»
	Консультирование На базе ДПК «Родник» так же по графику посещения ДПК	В течение года.	Индивидуальное и групповое психологическое консультирование для педагогов, родителей, детей и подростков группы риска	Поиск решений различных в проблемных ситуациях, повышение уровня знаний педагогов родителей.	Педагог-психолог	
	Информационно-образовательное	По плану работы	Семинары для педагогов по проблемам детей группы конкретного риска Практические занятия и психологические игры для детей и подростков	«Группа риска» особенности формирования, формы и методы психолога педагогической работы Отклоняющееся поведение: его формы и проявления.	Педагог-психолог Педагоги - организаторы	Повышение профессиональной компетенции педагогов

				Профилактика отклоняющегося поведения. Психологическое насилие в семье. Жестокое обращение с детьми Одаренные дети.		
Нравственно эстетическое		Неделя «добрых слов» Практические занятия, Психологические игры, Тематические игры, Конкурсы. Активизация литературно - творческого направления.	Проведение цикла развивающих занятий по обогащению и коррекции межличностного общения и уровня морально – этического воспитания	Педагог-организаторы Педагоги – дополнительного – образования Педагог – психолог.	Профилактика девиантного поведения. Коррекция этических принципов межличностного общения. Повышение уровня культуры поведения.	
Мониторинг	В течение года Каждые три месяца составление графика посещаемости детей и подростков «группы риска»	Работа по спискам «группы риска» Сдача списков ежемесячно	Мониторинг посещаемости ДПК	Педагог-организаторы, Методисты, Соц. педагоги школ.	Наглядность	
Мониторинг	В течение года	Ведение и проверка журналов посещаемости «Детей групп риска»		Педагог-психолог		

	Просветительская и профилактическая работа		Проведение «месячников» работы по привлечению детей «группы риска»	Ежеквартальный территориальный обход, общение с населением, с детьми. Раздача информационных листов		Повышение уровня посещаемости
	Территориальный обход	Май - июнь	По адресный обход детей «группы риска»	Беседы, разъяснительная работа	Педагоги – организатор Педагог – психолог Инспекторы ОДН	
	Совместная работы с ОДН		Круглый стол	Организация совместной работы по привлечению детей группы риска к досуговой деятельности в детско-подростковых клубах	Педагоги-организаторы педагог-психолог Инспектора ОДН	Знакомство с инспекторами по делам несовершеннолетних, выработка совместной стратегии повышения посещаемости ДПК детьми группы риска, профилактика девиантного поведения на территории зонального участка полици

						и.
	Социально – правовое Неделя социально – правового воспитания		Обучающие занятия с детьми и родителями. Родительская гостиная. Круглый стол. Беседа.	Знакомство с законодательной базой по правам и обязанностям ребенка в семье, Знакомство с административным и уголовным правом в отношении несовершеннолетних и родителей	Педагоги – организаторы Инспектора ОДН Педагог - психолог	Повышения уровня знаний у детей родителей и педагогов в области социально – правового воспитания
	Просветительская работа	Летнее каникулярное время	Популяризация и пропаганда работы ДПК	В летнее время проведение мероприятий на воздухе: во дворах, в местах массового отдыха людей (парки, городские мероприятия)		Повышение информированности населения о работе ДПК
	Развивающая и коррекционная работа	Июль	Месячник по активации работы с родителями Приглашение родителей к совместной досуговой деятельности с детьми Разработка программы цикла детско-родительских занятий в ДПК	Беседы Тренинги Занятия по арт-терапии «мастерская творчества» Совместные походы Тематические мероприятия Проведение совместных традиционных мероприятий	Педагоги – организаторы Педагогического дополнительного образования	Повышение посещаемости, Повышение имиджа ДПК, Приобщение родителей к постоянному общению и к совместной работе в ДПК.
	Физкультурно-	В течение	Проведение практических	Обучение основным	Спорт – отдел	Повышение

	оздоровительное. Разработка цикла занятий по подвижным, спортивным играм на летнее время	года В летний период.	занятий с применением гимнастических упражнений, Проведение подвижных спортивных игры на дворовых площадках в летнее время. Оформление сборника методически рекомендованных игр для подвижных занятий на дворовых площадках.	правилам ЗОЖ, Профилактика употребления ПАВ, Обучение и привитие навыков оздоровительной гимнастики, Приобщение к массовым видам спорта.	методист ДЮЦВР методисты ДЮЦВР педагог - психолог	посещаемости ДПК, Обобщение опыта работы .
3 этап	Адаптивная работа	В течение года	Создание ситуации успеха в работе с детьми «группы риска»	Организация выпуска межклубной газеты с публикациями о достижениях в различных сферах клубной жизни детей и подростков.	Методисты ДЮЦВР Педагог-организаторы	Создание благоприятной среды для работы с детьми «группы риска».
	Учебно – методическое		Круглый стол. Анкетирование Опрос Наблюдение.	Анализ работы. Прочтение плюсов и минусов программы, усовершенствование данного направления работы.	Педагог – психолог Педагог – организаторы	Усовершенствование работы с детьми и подростками «группы риска»

ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ПРОГРАММА
Кружка декоративно-прикладного искусства
для детей с ограниченными возможностями здоровья
«Сделай сам»

Детско-подростковый клуб «Горизонт»
акимата г. Курчатова
Восточно-Казахстанская область

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

В условиях современного общества проблема обучения и занятости детей с ограниченными возможностями здоровья стоит довольно остро.

Многие дети-инвалиды не могут учиться в общеобразовательной школе. Они обучаются на дому и могут общаться только с родственниками. Важно дарить детям-инвалидам новую жизнь- жизнь в кругу своих сверстников, чтобы дети не чувствовали себя ущемлёнными, делать их счастливыми. Необходимо помочь ребёнку-инвалиду в адаптации к коллективам детей и взрослых через общение с педагогами и детьми-сверстниками, развивать у данной категории детей чувство уверенности в своих силах.

Дополнительное образование детей инвалидов должно быть направленно, не только на определенные знания, но и на его творческие возможности умения, навыки, самостоятельность и фантазию.

Насыщенный досуг, приводит к обогащению и развитию духовного мира таких необычных детей, а созидательная творческая деятельность вместе с другими сверстниками, в свою очередь способствует сплочению, создавая возможности для приобщения детей к культуре

Цель программы - развитие положительного эмоционального и социально-адаптивного поведения детей-инвалидов , формирование позитивных качеств, развитие познавательной активности, путем вовлечения в творческую деятельность.

Воспитательные задачи направлены на решение вопросов социализации, повышения самостоятельности и автономии ребенка и его семьи, становления нравственных ориентиров в деятельности и поведении, а также воспитания у него положительных личностных качеств.

Принципы обучения:

доступность предлагаемого к изучению материала;
сознательное усвоение знаний через применение их на практике;

поддержание инициативы и развитие творческих способностей;
гуманизм и развитие личности через создание благоприятного микроклимата в коллективе – как в социуме с равными возможностями для всех его членов;

Программа рассчитана на 1 год, с учетом проведения занятий 2 раза в неделю по 1 часу, продолжительностью периода 35 рабочих недель, всего 70 часов. Возраст детей 7- 9 лет.

Ожидаемые результаты:

формирование положительного психо-эмоционального фона в поведении ребенка;

общее психическое и моторное развитие через занятия рукоделием;

воспитание устойчивого интереса к творчеству;

установление контактности детей друг с другом;

повышение самооценки ребенка.

Мониторинг эффективности программы:

Определение цели, задач	Развитие личностных качеств	Развитие социально – значимых качеств	Создание условий для развития	Формирование и развитие коллектива
Предмет воспитания	Трудолюбие, аккуратность, вежливость, внимательность, добросовестность, искренность, опрятность, целеустремлённость, усидчивость, ответственность, увлечённость.	Умение сотрудничать, проявление инициативы, уважение к другому человеку.	Мелкой мускулатуры пальцев рук, моторики, логической последовательности и действий, пространственного мышления, воображения, фантазии.	Коммуникативных качеств личности, чувства товарищества, взаимопомощи, сочувствия, терпимости.
Уровни сформированности	Наличие – отсутствие ситуативное проявление, устойчивое проявление, осознанное формирование, самовоспитание, саморазвитие.			Единство: 1 формальное, 2 организационное, 3 деловое, 4 эмоциональное 5 ценностно-ориентационное

Формы и методы оценивания	Включенное педагогическое наблюдение, создание ситуаций проявления, тесты, анкеты, анализ творческих заданий, самостоятельность работы, отзывы родителей, учителей; беседа, рефлексия.	Наблюдение, анкетирование, тестирование, анализ отзывов, сравнительная характеристика.	Наблюдение, беседа, коллективный анализ, рефлексия, анализ анкет, анализ мероприятий, коллективных дел.
Формы фиксации	Фото и видео материалы	Видео-, фото-, дневники	Дневник коллектива, портфолио.

УЧЕБНО - ТЕМАТИЧЕСКИЙ ПЛАН

	Наименование темы, содержание занятия	Количество часов
11	Знакомство с детьми и родителями. Коммуникативная игра «Будем знакомы». Формирование списка группы.	1
РИСОВАНИЕ		
22	Знакомство с материалами (бумага, ватман, калька, карандаши, фломастеры, краски, кисти). ТБ при работе с карандашами. Цветовой спектр. Игра «Что какого цвета?»	1
33	Рисование карандашами. Пропорции. Рисунок «Моя любимая игрушка». Релаксация с массажными мячиками.	1
44	Рисование фломастерами на ватмане. Особенности рисования фломастерами. Рисунок «Мой двор». Пальчиковая гимнастика.	1
55	Рисование акварельными красками. Принципы рисования. Возможности кисточки. Рисунок «Зимний день» Игра «Угадаем цвет»	1
66	Самостоятельная работа. Рисунок по выбору.	1
77	КТД: рисунок «Волшебная сказка»	1
Итого по теме:		6
часов		
ЛЕПКА		
88	Работа с пластилином. Размягчение. Назначение досточки и стека. Лепка простых фигур. Работа «Гусеница». Пальчиковая гимнастика.	1

99	КТД: работа «Лес». Лепка элементов работы каждым ребенком.	1
110	КТД: работа «Лес». Соединение всех заготовок в одну. Релаксация с массажными мячами.	1
111	Работа с соленым тестом. Лепка магнитов на холодильник по шаблонам. Подвижная игра: «Третий лишний». Раскрашивание работ, декорирование.	2
112	Самостоятельная работа. Лепка по выбору.	1
Итого по теме:		6 часов
АППЛИКАЦИЯ		
113	ТБ при работе с ножницами, клеем. Знакомство с материалами (цветная бумага, цветной картон, ножницы, клей-карандаш, клей ПВА). Создание заготовок по шаблону. Вырезание обычными и фигурными ножницами. Игра «Радуга» (закрепление цветового спектра).	1
114	Аппликация «Полянка». Вырезание элементов, наклеивание на бумагу, правильное расположение элементов.	1
115	Работа с бархатной бумагой. Аппликация «Новогодняя елка». Пальчиковая гимнастика.	1
116	Техника «Рваная аппликация». Выбор рисунка, заготовки. Наклеивание кусочков бумаги в рисунок. Подвижная игра «Черный медведь».	1
117	КТД: Объемная аппликация «Корзинка цветов». Вырезание элементов работы. Склеивание в одно целое. Закрепление на основании.	1
118	Самостоятельная работа «Подарок маме» по выбору ребенка.	1
Итого по теме:		6 часов
КЛЯКСОГРАФИЯ		
119	Приемы рисования кляксами. Проба рисования из клякс разного цвета. Развитие воображения. Игра «Что на что похоже?»	1
20	Рисование из клякс.	1
21	Пальчиковое рисование. Рисунок пальцами, ладонью.	1
22	КТД: кляксография+пальчиковое рисование «Дерево счастья»	1
Итого по теме:		4 часа
Самостоятельная работа		
23	Выполнение работ в изученных техниках по выбору ребенка. Выставка работ.	2 часа
ГАЗЕТНАЯ ТЕХНИКА		

24	Принцип работы. Разрезание газет на полоски. Скручивание полосок. Пальчиковая гимнастика.	1
25	Работа «Салфетница». Склеивание заготовок в работу. Коммуникативная игра «Делай как я!»	1
26	Раскрашивание салфетницы, заключительное декорирование.	1
27	Работа «Кораблик».	2
Итого по теме:		5 часов
РАБОТА С ПРИРОДНЫМ МАТЕРИАЛОМ		
228	Знакомство с материалами (косточки, шишки, листья, крупы, камни, кора и т.д) Наклеивание различных материалов на основу. Релаксация массажными мячиками.	1
29	Работа «Шкатулка» .Оклеивание заготовленной коробки природным материалом.	2
30	Раскрашивание работы гуашью, краской в баллонах. Заключительное декорирование.	3
31	Изготовление работы из шишек «Венок», «Ёлка»	4
32	Панно из осенних листьев и сухоцветов.	2
33	Самостоятельная работа по выбору ребенка.	3
Итого по теме:		15 часов
ОРИГАМИ		
334	Знакомство с техникой оригами. Складывание простых фигур. Работа «Рубашка» Пальчиковая гимнастика.	1
35	КТД: «Ягодка», «Рыбка»	1
36	Складывание различных фигур: рыбки, цветы, лягушонок и т.д.	1
Итого по теме:		3 часа
СМЕШИВАЕМ ТЕХНИКИ		
37	КТД: работа «Аквариум».Смешиваем лепку из пластилина и работу с природным материалом. Коммуникативная игра «Отгадай кто?»	2
338	КТД: «Весенний калейдоскоп». Смешиваем оригами, аппликацию и рваную аппликацию.	2
	КТД: «Полянка».Смешиваем лепку из соленого теста и объемную аппликацию. Выставка работ.	2
Итого по теме:		6 часов
ДЕКОРИРОВАНИЕ		
439	Знакомство с материалами и приемами декорирования. Декорирование рамки для фотографии пуговицами, лентами.	2
440	Декорирование коробки цветной самоклеющейся	2

	бумагой, лентами, кружевом.	
441	Декорирование стаканчика природным материалом, раскрашивание.	2
42	Самостоятельная работа по выбору ребенка.	3
Итого по теме:		9 часов
4	Самостоятельная работа детей в изученных техниках по выбору. Итоговая выставка детского творчества.	8 часов
ИТОГО	ПО	ПЛАНУ:
70 часов		

**Программа кружка
"Волшебный квиллинг" города Актобе
(для детей 7-13 лет)**

**Составитель: Бекешова Айнагуль Кадыргалиевна,
руководитель кружка
Рецендент: Махина Ю.Н., преподаватель кафедры
«Дизайн» Актюбинского государственного
Университета им. К. Жубанова**

Пояснительная записка

Квиллинг – это простой и очень красивый вид ремесла, не требующий больших затрат. Считается, что искусство возникло в средневековой Европе (по другим сведениям на Ближнем Востоке и в Древнем Египте), где монахини создавали медальоны, обрамление для икон и обложки для книг, закручивая на кончике птичьего пера бумажные полоски с позолоченными краями, что создавало имитацию золотой миниатюры. В XV—XVI веке квиллинг считался искусством, в XIX веке — дамским развлечением (и чуть ли не единственным рукоделием, достойным благородных дам). Большую часть XX века оно было забыто. И только в конце прошлого столетия квиллинг снова стал превращаться в искусство. В Англии принцесса Елизавета всерьёз увлекалась искусством квиллинга, и многие её творения хранятся в музее Виктории и Альберта в Лондоне.

Программа «Волшебный квиллинг», основанная на личном педагогическом опыте, построена «от простого к сложному» и предлагает развитие ребенка в самых различных направлениях: конструкторское мышление, художественно-эстетический вкус, образное и пространственное мышление и помогает детям достичь того уровня знаний и умений, трудовых навыков, которые необходимы им для социальной адаптации, организации досуга, формирования общей

культуры, позволяет решать не только собственно обучающие задачи, но и создает условия для формирования таких личностных качеств, как уверенность в себе, доброжелательное отношение к сверстникам, умение радоваться успехам товарищей, способность работать в группе и проявлять лидерские качества.

На занятиях кружка дети так же учатся бережно относиться к материалам. У них формируются навыки культуры трудовой деятельности: планирование будущей работы, самоконтроль за своими действиями в процессе выполнения работы. Стремление достичь качественных результатов говорит об их настойчивости, способности к

преодолению трудности. При выполнении коллективных работ дети обучаются способам сотрудничества: договариваются об этапах работы над общей композицией.

Работы детей кружка «Волшебный квиллинг» на городском конкурсе-выставке «Ел іші – өнер кеніші»

Направленность программы - художественно-эстетическая.

Основной направленностью данной программы являются:

1. приобщение детей к декоративно-прикладному искусству, формирование живого интереса и любви к нему, тем самым, способствуя развитию личности ребенка;
2. обеспечение самоопределения личности, создание условий для ее самореализации;
3. интеграция личности в национальную и мировую культуру.

Принципы программы:

1. принцип творчества (программа включает в себе неиссякаемые возможности для воспитания и развития творческих способностей детей);
2. принцип научности (детям сообщаются знания о форме, цвете, композиции и др.);

3. принцип доступности (учет возрастных и индивидуальных особенностей);
4. принцип последовательности (приступая к очередному этапу, нельзя миновать предыдущий);
5. принцип динамичности (от самого простого к сложному);
6. принцип сравнений (разнообразие вариантов заданной темы, методов и способов изображения, разнообразие материала);
7. принцип выбора (решений по теме, материалов и способов без ограничений);
8. принцип сотрудничества (совместная работа с родителями).

Отличительные особенности и новизна настоящей программы:

Данная техника имеет ряд преимуществ перед другими направлениями декоративно – прикладного искусства:

- относительно дешевые и доступные материалы (цветная офисная бумага и клей ПВА);
- легко изготавливаемые приспособления для выполнения элементов в технике квиллинг;
- легко доступные для усвоения приемы работы в данной технике, развивающие мелкую моторику;
- большая возможность для самовыражения учащихся и проявления творческих способностей;
- изделия в технике квиллинг высокохудожественны и гармонично сочетаются в современном интерьере.
- Приемы работы в данной технике очень просты, (можно работать и с детьми с ограниченными возможностями здоровья), доступны для понимания.
- Техника экономична во времени, не дорогая в материальном плане, высокохудожественна, актуальна и красочна для современного интерьера. Работы в данной технике являются хорошим сувениром, подарком и дополнительным заработком.

•Квиллинг – увлекательное занятие для детей и взрослых с эффективным результатом работы.

Актуальность и педагогическая целесообразность программы, в отличие от остальных, состоит в том, что по этой программе могут заниматься дети младшего школьного возраста, который является наиболее благоприятным для творческого развития. Ребенок младшего школьного возраста имеет небольшой опыт в освоении образного языка искусства. Его нужно очень многому научить: умению наблюдать, пользоваться различными инструментами и материалами, выражать свои мысли через изображение и т. п. На занятиях младший школьник активно развивает моторику пальцев рук, творческое воображение,

фантазию, цветовосприятие, образное мышление, получает навыки полноценного общения.

Целью образовательной программы: Организовать полноценный досуг детей, научить кружковцев быть «волшебниками» в работе с бумагой и технике выполнения изделий, подготовить воспитанников профессиональному самоопределению, стимулировать творческую деятельность одарённых детей.

Задачи образовательной программы:

Обучающие: Развитие познавательного интереса к квиллингу, приобретение знаний, умений и навыков для грамотного построения композиций. Удовлетворение образовательных потребностей каждого воспитанника.

Развивающие: Развитие у детей чувственно-эмоциональных проявлений: внимания, памяти, фантазии, воображения. А также, самостоятельности, ответственности. Формирование потребности в самопознании и саморазвитии детей.

Воспитательные: Формирование общественной активности личности, гражданской позиции, культуры поведения в социуме. Воспитание терпения, воли, усидчивости, трудолюбия, аккуратности.

Методическое обеспечение программы дополнительного образования детей включает в себя принципы, методы, техническое оснащение, организационные формы работы, формы подведения итогов. При подготовке к занятиям большое внимание уделяется нормам организации учебного процесса и дидактическим принципам. Прежде всего, это принцип наглядности, так как развитие учащихся 7-13 лет, на который рассчитана данная программа, характеризуется конкретно-образным мышлением. Следовательно, учащиеся способны полностью усвоить материал при осуществлении практической деятельности с применением предметной (образцы изделий, практические упражнения, экскурсии), изобразительной (учебно-наглядные пособия) и словесной (образная речь педагога) наглядности. Естественно, что достижение поставленной цели в учебно-воспитательной деятельности во многом зависит от системности и последовательности в обучении. Большое внимание также уделяется принципам доступности и посильности в обучении, методу активности, связи теории с практикой, прочности овладения знаниями и умениями.

Методы и приёмы работы с детьми

1. ***Словесные*** (рассказ-объяснение, беседа, мастер-классы);
2. ***Наглядные*** (демонстрация педагогом приемов работы, наглядных пособий, самостоятельные наблюдения учащихся, экскурсии);

3. Практические (выполнение упражнений, овладение приемами работы, приобретение навыков, управление технологическими процессами).

4. На занятиях используются игры и игровые приемы, которые создают непринужденную творческую атмосферу, способствуют развитию воображения;

5. Частично-поисковый метод направлен на развитие познавательной активности и самостоятельности. Он заключается в выполнении небольших заданий, решение которых требует самостоятельной активности.

Большое внимание уделяется творческим работам. Это позволяет соединить все полученные знания и умения с собственной фантазией и образным мышлением, формирует у ребенка творческую и познавательную активность. Для успешной реализации поставленных задач, программа предполагает тесное ***взаимодействие с родителями.*** Такое сотрудничество определяет творческий и познавательный характер процесса, развитие творческих способностей детей, обуславливает его результативность.

Работа с родителями предполагает: индивидуальные консультации, беседы и рекомендации, папки-раскладки, информационные стенды, показ открытых занятий, выставки детского творчества и анкетирование по вопросам творческого развития детей.

Возраст детей, участвующих в реализации данной дополнительной образовательной программы с 7 до 13 лет. Наполняемость группы - 12 человек. Занятия целесообразно проводить 2 раза в неделю по 2 учебных часа.

Год обучения	Количество часов		Кол-во детей в группе
	В неделю	в год	
1	4	44	12-15
2	6	216	8-12

Формами подведения итогов реализации дополнительной образовательной программы являются выставки, конкурсы, фестивали, и т. д.

В процессе обучения детей по данной программе, отслеживаются три вида результатов:

текущие (цель - выявление ошибок и успехов в работах обучающихся);

промежуточные (проверяется уровень освоения детьми программы за полугодие);

итоговые (определяется уровень знаний, умений, навыков по освоению программы за весь учебный год и по окончании всего курса обучения). Выявление достигнутых результатов осуществляется через отчётные просмотры законченных работ.

Средства, необходимые для реализации программы:

Учебный кабинет, материал, технологические карты, учебно-методическая литература, наглядные пособия, натурный фонд, инструменты и оборудование, компьютер, интернет.

Ожидаемые результаты и способы определения их результативности

В результате реализации программы предполагается достижение определённого уровня овладения детьми искусства бумагокручения. Дети будут знать специальную терминологию, получат представление о видах и жанрах декоративно-прикладного искусства, научатся обращаться с основными материалами и инструментами. Прохождение программы предполагает овладение учащимися комплексом знаний, умений и навыков, обеспечивающих в целом ее практическую реализацию.

Учебно-тематический план занятий. (1-й год обучения)

Первый год обучения предусматривает знакомство детей с таким видом работы с бумагой как квиллинг. Знакомство с базовыми формами и выполнение простейших работ и составление композиций. Учит работать индивидуально, в группах и коллективно.

№п/п	Тема.	Теория.	Практика.	Всего.
1.	Вводное занятие. История квиллинга. Инструктаж по ТБ. Инструменты и принадлежности. 4 ч.	3	1	4
2.	Материал – бумага. Виды бумаг, формат 4 ч.	2	2	4
3.	Вырезание полосок для квиллинга. Размеры полосок. 12 ч.	2	10	12
4.	Основные формы “капля”, “треугольник”, “долька”, “квадрат”, “прямоугольник” 12 ч.	4	8	12
5.	Основные формы “завитки”. 6 ч.	1	5	6
6.	Основные формы “спирали в	1	5	6

	виде стружки”.6 ч.			
7.	Основные формы «глаз», «лист». 6 ч.	1	5	6
8.	Основные формы «полукруг», «стрела». 6 ч.	1	5	6
9.	Коллективная работа. 8 ч.	1	7	8
10.	Изготовление цветов, листьев, веток, букетов. Подбор цветовой гаммы. 20 ч.	4	16	20
11.	Композиция из цветов. Цветовое соответствие. 6 ч.	1	5	6
12.	Картина «Попугай». Технология выполнения работы.6 ч.		6	6
13.	Открытка для мамы. Технология выполнения работы. 8 ч.	1	7	8
14.	Оформление фото рамки. Цветовое соответствие 8 ч.	1	7	8
15.	Открытка – валентинка. Составление композиции. 8 ч.	1	7	8
16.	Цикл творческих работ. Самостоятельные работы кружковцев.12 ч.		12	12
17.	Викторины, конкурсы. Праздничные мероприятия. 2 ч.		2	2
18.	Тематические праздники, выставки, экскурсии на выставки декоративно-прикладного искусства. 6 ч.	1	5	6
	Всего:	25	103	144

Содержание программы. 1-й год обучения.

1. Вводное занятие. Ознакомление с режимом работы кружка, содержанием предстоящей работы. Техника безопасности при работе с режущими инструментами и клеями.

2. Материал – бумага. Историю ее возникновения, свойства бумаги. Разнообразие бумаги, ее виды. История возникновения техники квиллинга.

3. Вырезание полосок для квиллинга. Основные правила работы с бумагой, правила разметки листа. Рассказ о приборах и инструментах, используемых при работе.

4. Основные формы “капля”, “треугольник”, “долька”, “квадрат”, “прямоугольник”. Работа с технологической картой и обозначением этих форм на схемах.

5. Основные формы “завитки”. Выполнение форм.

6. Основные формы “спирали в виде стружки”. Выполнение форм.

7. Основные формы «глаз», «лист». Выполнение форм.

8. Основные формы «полукруг», «стрела». Выполнение форм.

9. Коллективная работа. Ознакомление с основным понятием “композиция”. Способы и правила её составления. Применение формы в композициях. Понятие “коллективная творческая работа”. Правила работы коллективом.

10. Изготовление цветов. Технологии изготовления простых и бахромчатых цветов. Разметка на бумаге. Приемы работы и сборки цветов, подбор цветовой гаммы.

11. Композиция из цветов. Ознакомление с основным понятием “композиция”, способами и правилами её составления. Применение формы в композициях. Приемы работы и сборки композиции.

12. Картина «Попугай». Работа выполняется индивидуально. Дети делают заготовки, затем собирают картину.

13. Открытка для мамы. Примеры оформления открыток. Просмотр презентации «Открытка для мамы».

14. Оформление фото рамки. Примеры оформления фото рамки. Просмотр презентации «Фото рамка».

15. Открытка – валентинка. Примеры оформления открытки-валентинки. Технологии изготовления открыток с элементами плетения.

16. Цикл творческих работ. Коллективные работы с использованием техники квиллинга. Дети сами делятся на группы, выбирают самостоятельно “ведущего” и сами определяют тему выполняемой работы.

17. Викторины, конкурсы. Участие в городских, областных, республиканских, международных конкурсах, фестивалях.

18. Тематические праздники, выставки. Посещение выставок декоративно-прикладного искусства в городе. Выставление лучших работ детей, также работ, занявших призовые места на конкурсах различного уровня. Экскурсии на выставки декоративно-прикладного искусства.

Учебно-тематический план. (2-го года обучения)

Второй год обучения является продолжением первого, где дети продолжают знакомиться с конструированием и бумагокручением в технике квиллинг. Поэтому второй год обучения не только пробуждает интерес к творческому конструированию, но носит и воспитывающий характер, позволяет реализовать способности учащихся и развивать их.

№п/п	Тема.	Теория.	Практика.	Всего.
1.	Вводный блок. Повторение основных форм, способов составления композиций, цветовых решений.	2	4	6
2.	Вырезание полосок для квиллинга. Создание нужных форм для определенного вида изделия.	1	11	12
3	Композиция «Бабочки».	1	9	10
4	Композиция «Сова».	1	7	8
5.	Открытки с элементами плетения.	2	8	10
6.	Открытка «Букет тюльпанов».	1	7	8
7	Цветок в горшочке.	1	11	12
8	«Снежинка»	1	9	10
9.	Изготовление коробочек и украшение их букетами, выполненными в технике квиллинг.	1	9	10
10.	Изготовление сувениров к празднику.	1	20	21
11.	Коллективная работа.	-	8	8
12	Гофрированный картон. Базовые формы.	2	6	8
13	Занимательные игрушки.	1	11	12
14	Коллективная работа. Композиция из гофрированного картона.	-	8	8
15	Цикл творческих работ.	-	12	12
16	Викторины, конкурсы, соревнования.	-	4	4

17	Тематические праздники.	2	6	8
18	Организация выставок.	-	8	8
19	Посещение выставок, экскурсии.		8	8
	Всего	17	199	216

Содержание программы. 2-й год обучения.

1. Вводный блок. Ознакомление кружковцев с режимом работы кружка, содержанием предстоящей работы. Техника безопасности при работе с режущими инструментами и клеями.

2. Вырезание полосок для квиллинга. Основные правила работы.

3. Композиция «Бабочки». Способы и правила её составления. Применение формы в композициях. Технологии выполнения поделки «Бабочка».

4. Композиция « Ангелочек» . Способы и правила её составления. Применение формы в композициях. Технологии выполнения поделки «Ангелочек».

5. Открытки с элементами плетения. Технологии изготовления открыток с элементами плетения.

6. Открытка «Букет тюльпанов». Работа выполняется индивидуально. Дети делают заготовку к открытке. Делают базовые заготовки цветка «тюльпан». Затем собирают открытку.

7. Цветок в горшочке. Разработка дизайна поделки Изготовление базовых форм. Сборка поделки.

8. Снежинка. Технологическая карта изготовления поделки «Снежинка», примеры работ.

9. Изготовление коробочек и украшение их букетами, выполненными в стиле квиллинга.

10. Изготовление сувениров к празднику. Традиции вручения сувениров к празднику. Как дарить подарки, сделанные своими руками.

11. Коллективная работа. Дети самостоятельно выбирают тематику для сувенира. Разрабатывают дизайн. Делятся на группы. Делают заготовки. Затем собирают работу. Решают кому будет подарен сувенир.

12. Гофрированный картон. Знакомство с гофрированным видом бумаги. Свойства гофрированного картона.

13. Занимательные игрушки. Технологии выполнения игрушек из гофрированного картона.

14. Композиция из гофрированного картона. Коллективная работа. Дети сами разбиваются на группы, выбирают “ведущего” и выполняют композицию.

15. Цикл творческих работ. Коллективные работы с использованием техники квиллинга.

16. Викторины, конкурсы. Проведение развлекательной программы «А ну-ка, девочки». Конкурс «Все обо всем».

17. Тематические праздники. Подготовка к праздникам и их проведение.

18. Организация выставок. Подготовка работ для выставки. Оформление выставки работ .

19. Посещение выставок, экскурсии.

**Будни Дворового
клуба «Ак
желкен», занятия
кружка
«Волшебный
квиллинг»**

Список литературы

Список литературы рекомендуемой и используемой для детей:

1. А.Быстрицкая. “Бумажная филигрань”.-"Просвещение", Москва 1982.
- 2.Р.Гибсон. Поделки. Папье-маше. Бумажные цветы.- "Росмэн", Москва 1996.
3. Хелен Уолтер. “Узоры из бумажных лент”.-"Университет", Москва 2000.
4. Д.Чиотти. “Оригинальные поделки из бумаги”.- Полигон С.-Петербург 1998.

Список литературы рекомендуемой и используемой для учителя:

- 1.Бич Р. Большая иллюстрированная энциклопедия (Перевод с английского- М: Издательство Эксмо, 2006 – 256 с.
- 2.Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте.-"Просвещение", Москва 1991.
3. Джейн Дженкинс. “Поделки и сувениры из бумажных ленточек”.-"Просвещение", Москва 1982.
- 4.Мелик-Пашаев А.А., Новлянская З.Н. Ступеньки к творчеству.-"Искусство в школе", Москва 1995
5. С. Соколова . Аппликация и мозаика. – М.:Издательство Эксмо; СПб.; Валерии СПД, 2003.- 176
6. С. Соколова. Игрушки из бумаги. М.: Издательство Эксмо; СПб.: Валерии СПД; 2003.-240 с.

Интернет-ресурсы:

1. http://community.livejournal.com/ru_quilling – квиллинг-сообщество в Ж.Ж
2. www.paperquillingart.com – сайт корейской квиллер-мастерицы Клер Сан Шуа
3. <http://paper-studio.ru/gallery1.htm> – галерея работ в технике бумагокручения студии бумажного творчества
4. <http://stranamasterov.ru/taxonomy/term/587> – раздел «квиллинг» на сайте «Страна мастеров»
5. <http://www.flickr.com/groups/quillingcardsandcrafts/pool/> - галерея работ в технике бумагокручения.

Заключение

Создание единой системы организации деятельности дворовых клубов служат почвой для самовыражения, развития и выявления творческих способностей личности, где складывается атмосфера развития любительства, домашнего неорганизованного творчества. Это связующая нить в системе социализации детей с привлечением взрослого населения в процесс воспитания, где при условии разнообразных видов деятельности происходит параллельная активизация сферы общения через кружковые занятия по интересам. Именно здесь проявляется воспитывающий эффект педагогического воздействия средствами искусства, с помощью которых раскрываются духовные и творческие качества любого посетителя и участника клуба.

Наблюдение за результатом активности и интереса населения в культурно-массовых акциях показало, что необходимо непосредственно в жилом массиве разворачивать сеть любительских объединений и клубов по интересам, так как не каждый имеет возможность посетить досуговые организации, находящиеся в отдалении от места жительства. Поэтому с удовольствием в досуговых акциях клубов по месту жительства принимают участие родители, жители микрорайона.

В данном сборнике представлен опыт досуговой и социально-воспитательной работы по актуальным направлениям молодежной политики, определены задачи сохранения и развития системы социально-воспитательной работы и организации досуга по месту жительства несовершеннолетних и молодежи.

Данный сборник должен привлечь внимание организаций образования к дворовым клубам по месту жительства, организации досуга, профилактике противоправного поведения подростков, созданию условий для проявления и развития профессиональных компетенций педагогов.